

PROGRAM FÖR MILJÖ OCH GESTALTNING I PROSTSJÖOMRÅDET

**Planeringsunderlag för
detaljplaner (2019-04-02, KS § 126)**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Del 1 - Inledning

- 1.1 Bakgrund
- 1.2 Miljö- och gestaltningsprogrammets syfte och tillämpning
- 1.3 Organisation och arbetsform
- 1.4 Styrdokument och lagkrav
- 1.5 Prostsjöområdets samband med staden
- 1.6 Platsspecifika förutsättningar

Del 2 - Mål och förhållningssätt

2.1 Prostsjöområdets målbild

Miljöer med mer än rekreationsvärden

2.2 Grönstruktur i Prostsjöområdet

Ekosystemtjänster i skog och sötvatten

2.3 Trafik i och till Prostsjöområdet

Gaturum och torg

Parkering

2.4 Bebyggelse i Prostsjöområdet

Bostadsbebyggelse

Campingverksamhet

Skolverksamhet

Idrottsverksamhet

Del 3 - Genomförande

3.1 Fastställande av ställningstaganden

Detaljplaneläggning

Genomförande av detaljplan

Försäljning

3.2 Uppföljning

Del 4 - Konsekvenser

4.1 Bedömningsgrunder

Formella skydd

4.2 Nollalternativ

Konsekvenser kring hälsa och säkerhet

Miljökonsekvenser

Sociala konsekvenser

4.2 Förslagsalternativ

Konsekvenser kring hälsa och säkerhet

Miljökonsekvenser

Sociala konsekvenser

4.3 Slutsatser kring förslaget

Referenser och bilagor

INLEDNING

Bakgrund

Miljö- och gestaltningsprogrammets
syfte och tillämpning

Organisation och arbetsform

Styrdokument och lagkrav

Prosjöområdets samband
med staden

Platsspecifika förutsättningar

**”SYFTET MED
VÄRNAMOKONCEPTET
ÄR ATT LANDA I ETT
GÅNGBART KONCEPT
SOM KAN TILLÄMPAS
GENRELLT MEN ÄVEN
APPLICERAS PÅ
FÖRSLAGET
TRÄDGÅRDSSTAD FÖR
PROSTSJÖOMRÅDET.”**

UTDRAG FRÅN BAKGRUND

1.1 Bakgrund

Planeringsprojektet i Prostsjöområdet sattes igång 2012 utifrån då gällande Energi- och klimatstrategi 2011-2020. I den står det följande om Hållbar stadsdel:

Åtgärd: Bygg upp en hållbar stadsdel. Effekt: Lägre energibehov i just denna stadsdel, kunskapshöjning inför byggnation av andra områden – totalt sett lägre utsläpp av koldioxid.

Kommunstyrelsen beslutade att utreda omfattning och ambitionsnivå av ett Värnamokoncept för hållbar stadsbyggnad. Syftet med Värnamokonceptet var att landa i ett gångbart koncept som kan tillämpas generellt men även appliceras på förslaget Trädgårdsstad för Prostsjöområdet. För att komma fram till ett Värnamokoncept formades planeringsprojektet. Ett projekt för att ta fram ett övergripande miljö- och gestaltungsprogram som kan möjliggöra för en hållbar stadsutveckling i Prostsjöområdet.

Ställningstagandena i detta dokument bör inte tillämpas generellt på andra områden i kommunen. Stadsutveckling måste ske med sin samtid och utifrån områdesspecifika förutsättningar. Vad som är lämpligt att göra på en plats, kan vara direkt negativt för en annan plats. Förändringar i samhället och i världen går fort och förutsättningar ändras, vilket kommunen också måste förhålla sig till. Detta program visar på ett arbetssätt som skulle kunna vara tillämpbart för att möta de förändringar som påverkar en hållbar stadsutveckling.

I INLEDANDE DEL REDOVISAS DE PLATSSPECIFIKA OCH ORGANISATORISKA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR FRAMTAGNING AV PROGRAMMET.

I DEL TVÅ OCH TRE REDOVISAS DE STÄLLNINGSTAGANDEN SOM ÅLÄGGS ATT FÖLJAS AV KOMMUNALA TJÄNSTEMÄN, EXPLOATÖRER OCH VERKSAMMA INOM PROSTSJÖOMRÅDET.

FJÄRDE DELEN REDOVISAR SCHEMATISKT ÖVERGRIPANDE KONSEKVENSER AV PROGRAMMET.

1.2 Miljö- och gestaltningsprogrammets syfte och tillämpning

Det övergripande miljö- och gestaltningsprogrammet ska vara styrande för den fortsatta planeringen så att intentioner för Prostsjöområdet kan förverkligas. Utbyggnaden av Prostsjöområdet kan ske under relativt lång tid. Under hela genomförandetiden behövs därför kontinuitet och en gemensam bild av kvalitetskraven för alla inblandade parter.

Syftet med ett övergripande program är att konkretisera gestaltnings- och miljömål för Prostsjöområdet samt att förverkliga en målbild under planerings- och genomförandeprocessen. Ställningstaganden i miljö- och gestaltningsprogrammet gäller utöver ställda avtal, bestämmelser i detaljplanerna och andra kommunala planer.

Uppställda ställningstaganden ska säkra allmänna samhällsintressen som resurseffektivitet och en trygg och trivsamt miljö att vistas i samtidigt som Prostsjöområdet ska utvecklas till en variationsrik och grönskande stadsdel. Hög kvalitet ska stå i fokus. Målet är en attraktiv och långsiktigt hållbar stadsdel.

Den ekologiskt långsiktiga hållbarheten nås genom att Prostsjöområdet byggs på de tre grundstenarna:

Låg miljöbelastning – genom rent dagvatten, val av förnybart och lågemitterande material samt återvunnen och förnybar energi.

God livsmiljö – genom bra ljudmiljö, ren luft, tillgänglig grönsstruktur samt bevarat och synliggjort kulturarv.

Lätt att göra miljörätt – vilket nås genom energieffektiva byggnader, energieffektiv och lättanvänd utrustning, enkla miljövänliga transporter samt enkel och välutbyggd restproduktshantering.

Hänsyn ska tas till Miljö- och gestaltningsprogrammet vid framtagning av bedömningsgrunder för markanvisning, samt vara stöd vid arrendering av kommunägd mark, vid fysiska åtgärder och detaljplanering inom Prostsjöområdet. Ställningstaganden i programmet finns samlade i en

DETTA PROGRAM SKA
BEAKTAS I PLANERING
OCH GENOMFÖRANDE
AV KOMMUNALA
ÅTGÄRDER I PROSTSJÖ-
OMRÅDET.

I BLÅ RUTOR REDOVISAS
STÄLLNINGSTAGANDEN
FÖR ATT NÅ MÅLBILDEN
FÖR PROSTSJÖ-
OMRÅDET.

DET FINNS 23
STÄLLNINGSTAGANDEN
I DETTA PROGRAM.

checklista bifogad detta dokument för att underlätta uppföljning, se bilaga 2.

Lösningar och tekniker för miljöanpassning utvecklas i snabbt tempo och det är omöjligt att förutse lämpliga åtgärder för en utbyggnad tio år från idag. Programmet för Prostsjöområdet ska vara flexibel i den mening att den inte ska låsa ute innovativa, bättre lösningar. Även kunskaper kring utformning av den fysiska miljön utvecklas kontinuerligt i ett utbyggnadsområde. Erfarenheter från utbyggnadsetapper ska därför samlas, bedömas och överföras till nästa etapp.

1.3 Organisation och arbetsform

Miljö- och gestaltungsprogram har utarbetats av Värnamo kommuns samhällsbyggnadsförvaltning.

För framtagandet av miljö- och gestaltungsprogrammet har arbetsgrupper med representanter från olika kommunala förvaltningar tillsatts. Från kommunledningsförvaltningen har hållbarhetsstrateg, energi- och klimatrådgivare och utvecklingschef medverkat. Samhällsbyggnadsförvaltningen har representerats av planeringsarkitekt, exploateringsingenjör, trafikplanerare, kommunantikvarie, bygglovsarkitekt, miljöchef, stadsarkitekt och förvaltningschef. Från kommunens tekniska förvaltning har parkprojektör, projektledare - skog, projekteringsingenjör - vatten, projekteringschef, produktionschef samt förvaltningschef medverkat i arbetet.

Allmänheten har medverkat genom miniprojekt, workshops samt lämnat synpunkter och förslag.

Till höger, bild från workshop med allmänhet, september 2013.

Nedan: Planeringsprojektets tidsaxel och arbetsform.

1.4 Styrdokument och lagkrav

Miljö- och gestaltningsprogrammet för Prostsjöområdet utgår från rådande lagar och förordningar liksom de olika kommunala styrdokument som redovisas nedan:

Översiktsplan för Värnamo kommun antogs mars 2002 av kommunfullmäktige. I den redovisas bland annat hur kommunen hanterar nationella mål och intressen. Det pågår ett arbete att ta fram en ny kommuntäckande översiktsplan.

Fördjupning av översiktsplanen för Värnamo stad.

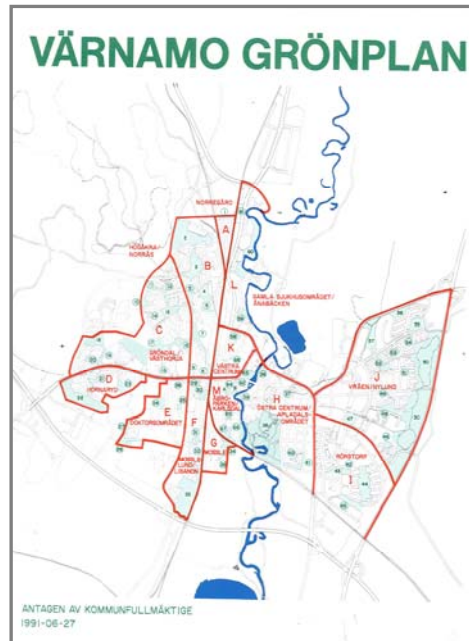
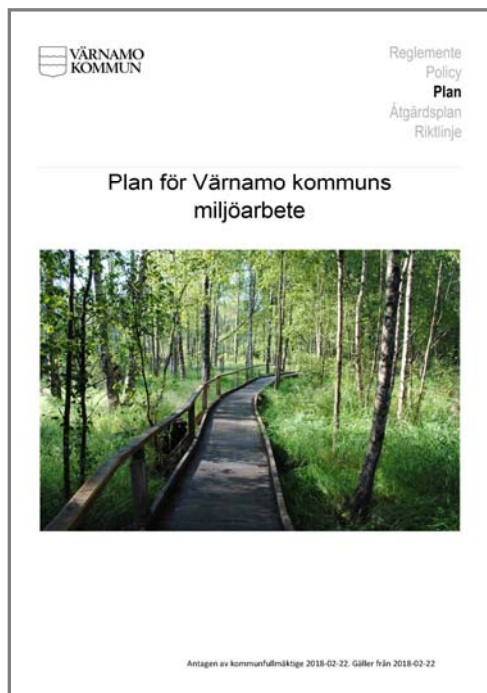
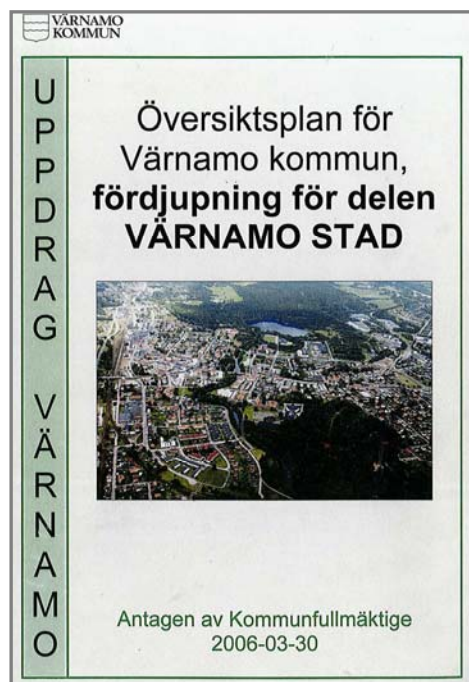
Antagen av kommunfullmäktige mars 2006.

Plan för Värnamo kommuns miljöarbete fastställd av kommunfullmäktige februari 2018.

Miljöprogram för byggnader antagen av kommunfullmäktige juni 2013.

Program för ökad tillgänglighet antagen av kommunfullmäktige november 2012.

Värnamo grönpplan, antagen av kommunfullmäktige juni 1991.

1.5 Prostsjöområdets samband med staden

En stad utgörs av dess stadsdelar och sambanden sinsemellan delarna. Prostsjöområdet som stadsdel i Värnamo stad ligger förhållandevis strategiskt och centralt med gångavstånd till stadens resecentrum och handelsstråk. Området ligger även strategiskt med ett lättorienterat vägnät till europaväg 4 via väg 151 (s k Ljussevekaleden).

Prostsjöområdets roll för staden idag är viktig utifrån ett folkhälsoperspektiv med badplats och naturligt skogsområde i ett centralt läge. Tillsammans med idrottsområdet i Ljusseveka utgör Prostsjöområdet ett av två högkvalitativa centrumnära motionsområden med koppling till ån Lagan. I stadens grönstrukturprogram ingår Prostsjöområdet i både Ljussevekastråket och Laganstråket, två av tolv gröna huvudstråk för staden.

Attraktiva platser för stadens invånare är områden i och intill ån Lagan och Prostsjön. I sig, är Prostsjön den närmast liggande sjön för stadens invånare. Inom 800 meter från sjön bor det cirka 3 000 invånare. Inom de närmsta åren tillkommer det ett tusentals invånare i och med kommande förtätningar i centrala Värnamo.

Prostsjöområdet angränsar till flertal bostadsområden. I norr, nordväst är det främst villa och småhus. I väster och sydväst minskar antal småhus och ersätts med flerbostadshus.

Söder om Prostsjöområdet finns Lasarettområdet. Som namnet avslöjar, har området tidigare varit plats för stadens sjukhus och andra vårdinrättningar. Bebyggelsetypologin vittnar om tidigare institutionsområde, lamellhus ligger mer i park än mot gata.

Sydost gränsar Prostsjöområdet direkt till ett skolområde för grundskola F-6 och gymnasieskola med idrottshall på Tinas ö med diverse utebanor för volleyboll, basket och tennis.

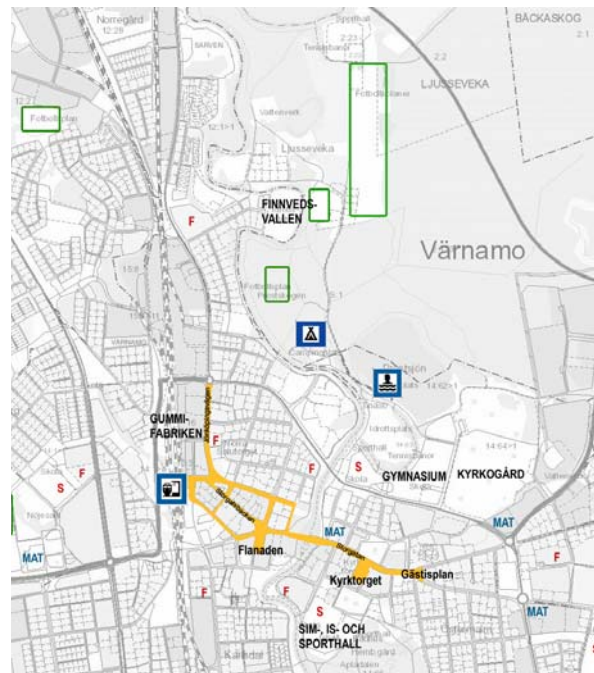
I öster gränsar området till stadens kyrkogård med angränsande Prostgård samt till ett industriområde.

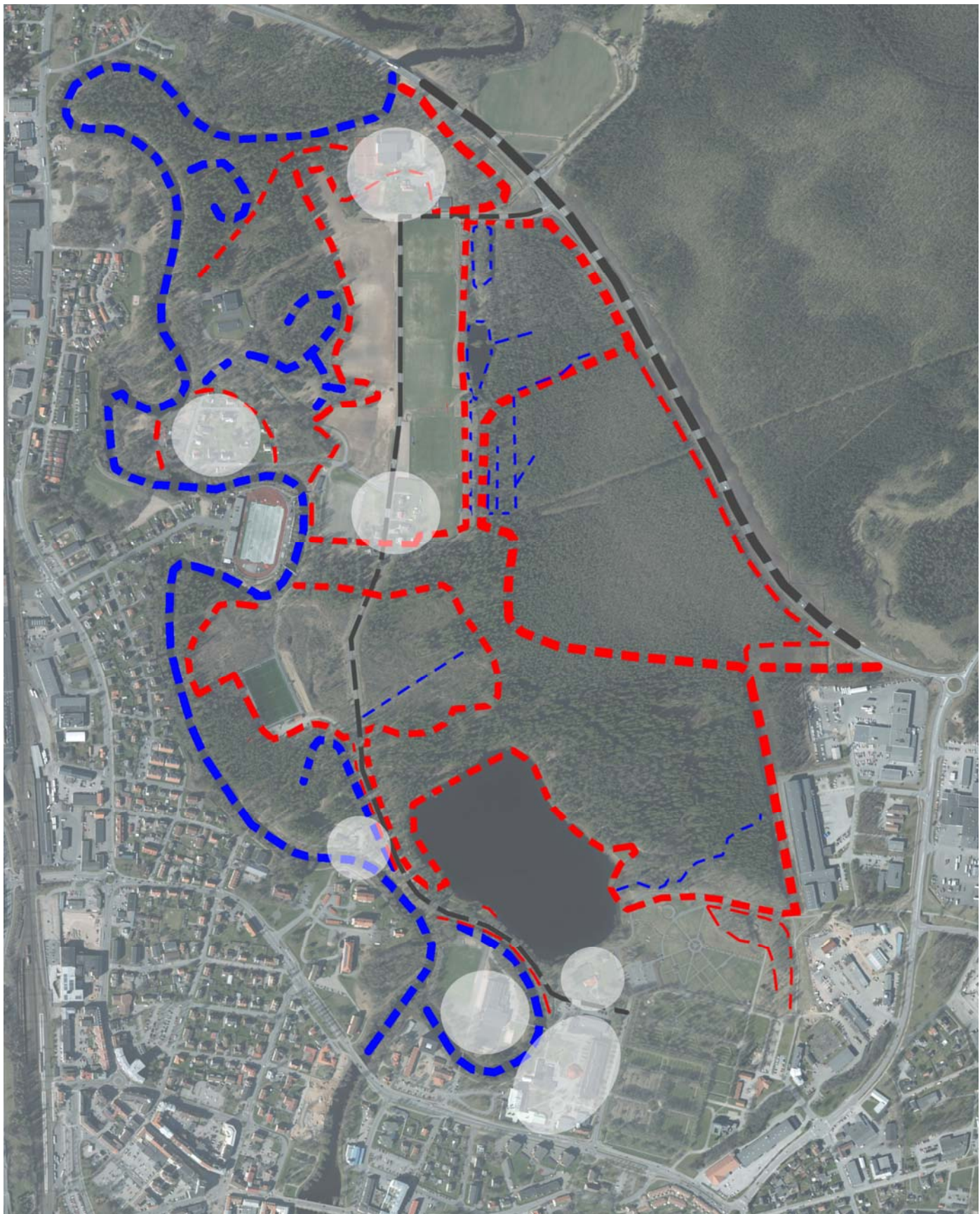
Nordost gränsar utvecklingsområdet i ett våtmarksområde som kan ses som en del i det sammanhållna skogsområde Ljusseveka och Protskogen är del av.

Bild nedan, olika målpunkter i den centrala delen av staden.

Grön markering symboliserar en eller flera fotbollsplaner.

Gulmarkerat gaturum redovisar de mest centrala gatorna. F, S och MAT symboliserar befintlig förskola, skola och mataffär.

Ovan, rumslig analys av Ljusseveka och Prostsjöområdet. Röda och blå streck symboliserar naturliga gränser (så som vattenförekomster, växtlighet och naturformationer). Medan svarta streck symboliserar byggd infrastruktur med barriäreffekt (vägar). De vita ytor symboliserar befintliga bebyggelsegrupper.

Stadens behov

Stadens behov av verksamheter och service växer i takt med bostadsutbyggandet. I norra delen av Värnamo stad finns det behov av en ny förskola. Främst för att ersätta befintliga lägenhetsförskolor. Med tillkommande barn i ett nytt bostadsområde måste en ny förskola planeras i området med minst fem avdelningar.

Viljan finns att skapa ett centrum med ett attraktivt stadsliv. För det krävs mer boende i centralt läge och att inte handelsverksamhet utlokaliseras. För att stärka ett attraktivt centrum, och allra främst ta tillvara på de krafter som finns i Prostsjöområdet, ligger tonvikten på att satsa på bostadsändamål, förskola och befintlig verksamhet som kompletterar det som finns i centrum. På så sätt bidra stadsutvecklingen till ökat kundunderlag för centrum samtidigt som den möjliggör för en trygghetsskapande funktionsblandning i Prostsjöområdet med bostäder, service, idrott, rekreation och turism.

VITMARKERAD YTA I DE NEDRE TVÅ BILDER PÅ MOTSATTA SIDA ÄR DET OMRÅDE SOM ÄR TÄNKBART ATT BEBYGGA MED FRÄMST BOSTÄDER.

OMRÅDET ÄR UTPEKAT I FÖRDJUPNING AV ÖVERSIKTSPLAN FÖR VÄRNAMO STAD SOM BLANDAD BEBYGGELSE MED CIRKA 100-200 HUSHÅLL.

1.6 Platsspecifika förutsättningar

I detta avsnitt redovisas olika fysiska förutsättningar i Prostsjöområdet som en nyetablering måste ta hänsyn till. Prostsjöområdet är ungefär 55 hektar stort och ägs av Värnamo kommun frånsett fastigheten Prostgården 1.

De rumsbildande fysiska strukturerna i området kan liknas med ett pärlband, där Prostsjövägen utgör bandet och de slutna och öppna rummen tillsammans med bebyggelsegrupper utgör olika typer av pärlor (bild föregående sida). De öppna och slutna rummen är starkt karaktärsskapande och ger en småskalighet som uppskattas i boendemiljöer.

Naturtyper i Prostsjöområdet

Inom planområdet finns riksintresse för naturvård för Lagandalen. Från Hörledammen till sjön Vidöstern är ån Lagan med omgivningar av riksintresse för naturvården. Lagan rinner här med ett starkt meandrande lopp på flacka, mäktiga sandavlagringar. Här har ån utformat ett välutvecklat system av meanderbågar, näs och olika gamla korvsjöar. Området utgör ett levande geologiskt exempel, där inte bara formerna kan studeras utan också erosions- och avlagringsprocesserna i en meandrande å.

Skogliga nyckelbiotoper inventerades 2001. Naturvärdena är inte värdefulla nog för att få ett biotopskydd men bör beaktas vid planering.

Nedan, inventering av naturtyper

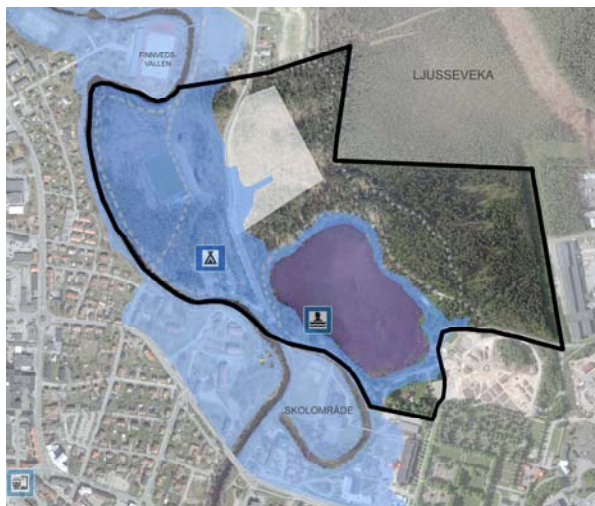
Ovan, tillgängliga kopplingar

Kopplingar till staden

Kopplingar till övriga Värnamo beskrivs i begreppet konnektivitet och är av mycket stor vikt för att området ska bli en naturlig del av Värnamo stad. Staden har idag brister på kopplingar mellan olika stadsdelar, i detta sammanhang främst på grund av ån Lagan, Prostsjön, höjdskillnaden på andra sidan Lagan längs Kvarnängsgatan samt stadens kyrkogård. Att öka och förbättra kopplingarna till omkringliggande stadsdelar är en mycket viktig framgångsfaktor.

Geotekniska förutsättningar

Utifrån flertalet översiktliga geotekniska undersökningar i Prostsjöområdet redovisas områden direkt olämpliga för byggnation i och med dålig bärighet i marken. Det är ett område som utgör ett våtmarksområde öster om tänkt bebyggelseområde. Sämre markförhållanden redovisas även där Prostsjövägen är dragen utefter campingen och den marksänka som viker av från vägen bort mot Finnvedsvallen. Om de ska bebyggas måste mer detaljerade undersökningar göras och särskilda tekniskt kostsamma lösningar kan behövas för att säkerställa byggnadens stabilitet.

Ovan, högsta beräknade vatteflöde vid översvämning av ån Lagan.

Översvämningar

Lagandalen har återkommande översvämningar. Bilden till vänster visar ett beräknat högsta flöde som genomsnittligt inträffar eller överskrids en gång på 200 år. Mark, väster om Prostsjövägen översvämmas även vid flöden som beräknas återkomma en gång på 100 år. Delar av campingen påverkas av vattenstånd med återkomsttiden på 25 år. Inom riskområde för översvämning bör enbart verksamheter etableras som klarar av tillfälliga översvämningar. Permanent bebyggelse bör ligga på marknivå ovan högsta vattenstånd vid 100-års flöde.

Ovan, strandskydd inom Prostsjöområdet.

Strandskydd

Strandskydd finns för att skydda djur och växtliv som är beroende av strandens särskilda livsvillkor. Samt för att trygga den allemansrättsliga tillgången till strandområdet.

Inom Prostsjöområdet gäller 100 meter från strandlinjen, både in över land och ut över vattnet i Prostsjön och ån Lagan.

MÅL & STÄLLNINGS- TAGANDEN

Prostsjöområdets målbild

Grönstruktur i Prostsjöområdet

Trafik i och till Prostsjöområdet

Bebyggelse i Prostsjöområdet

” I PROSTSJÖOMRÅDET

ÄR DET LÄTT

ATT GÖRA RÄTT. ”

UTDRAG FRÅN PROSTSJÖ-
OMRÅDETS MÅLBILD

2.1 Prostsjöområdetets målbild

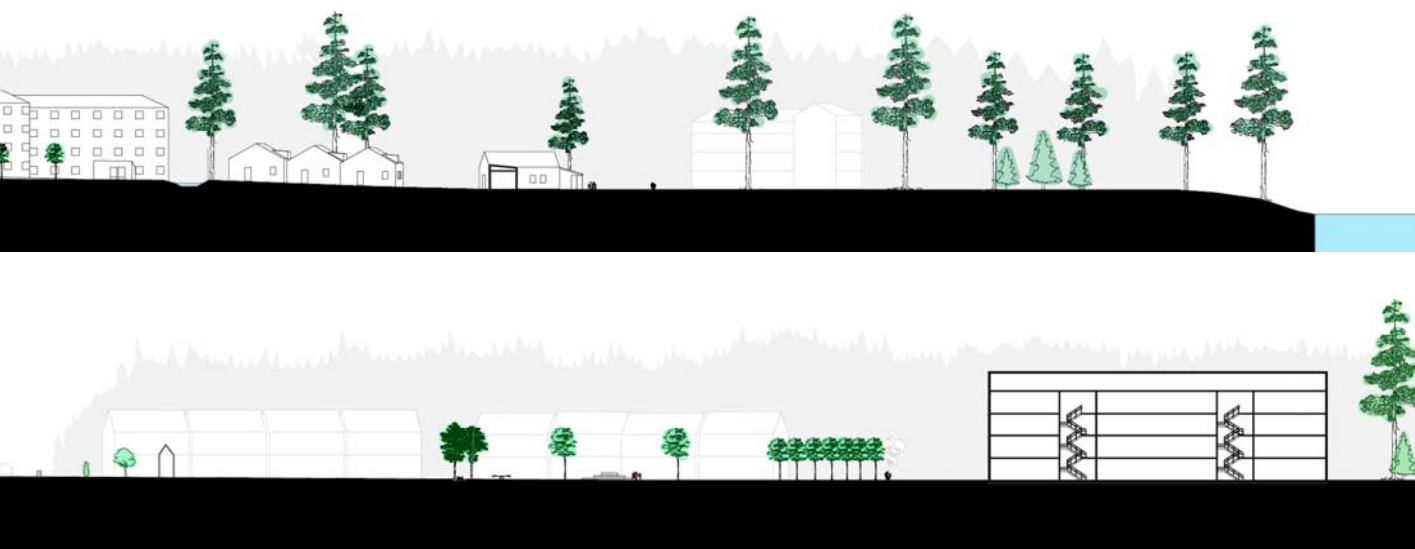
Prostsjöområdet är en grön stadsdel för rekreation för alla i Värnamo. I Prostsjöområdet kan du lätt välja att leva hållbart. Bostäder ligger nära både natur och service, goda gång- och cykelförbindelser i alla väderstreck och till alla entréer. I Prostsjöområdet är det lätt att göra rätt.

Prostsjöområdet är ett skogsområde med en begränsad bostadsdel och campingområde. Bebyggelseområdena kommer upplevas som egna enklaver längs med Prostsjövägen, underordnade Protskogen. De byggda delarna ska inrymma bostadsändamål, camping- och förskoleverksamhet. Bilisten och eventuellt framtida kollektivtrafik ska kunna komma fram även om de enkla hållbara trafikslagen (gång, och cykel) premieras.

Prostsjöområdets naturmiljöer och platser för möten utgör viktiga beståndsdelar för besökarens upplevelse av Värnamo. Inslag av kommersiell service i området utgörs till största delen av befintlig campingverksamhet, en naturlig målpunkt både för besökare och boende.

Ett miljöanpassat och hållbart byggande manifesterar sig i stadsbilden. Det ges uttryck i byggnaders placering och fasadgestaltning liksom i öppen dagvattenhantering och lokalgatans utformning. Bebyggelsen präglas av det geografiska läget då bebyggelsens lokalisering och utformning sker med stor hänsyn till skog och vatten.

Bild ovan till vänster,
sektionsöversikt.
Nedan, sektion A-A.
Längst ned, sektion B-B.

Miljöer med mer än rekreationsvärden

Prostsjöområdet utgör ett rekreativt strövområde med tätortsnära skog, sjö och vattendrag som har använts och kommer att användas flitigt av invånare och besökare i Värnamo stad. Enligt gällande Grönplan är målsättningen att alla invånare ska ha 800 meters gångavstånd till ett strövområde som är minst 15 ha stort sammanhängande område. Idag nås Prostsjöområdet av 3 000 invånare (fågelvägen).

Övergripande värden, goda nog att bygga vidare på, är riksintresset för naturvård med Lagans ringlande vatten i ett landskap med geologiska formationer som bildats under hundratusentals år samt Laganstråkets norra landskapskaraktär som med surjord och karaktärsskapande vegetation i form av barrskog och ris har en mer orörd vild och naturpräglad karaktär. I stora avsnitt är skogen relativt tät med bitvis vindlande och småskaligt stigsystem. Skugga råder och det finns en känsla av att vara ensam i naturen, vilket är vilsamt och rogivande. Det finns också bitvis stora höjdskillnader mellan strandkanten och vattenytan, vilket bidrar till en landskapsmässig dramatik.

I Grönplanen tydliggörs det att karaktären av stadens friytor är likartade och variationen av karaktärer måste öka. Den skogliga karaktären med barrträdsbestånd ska bevaras och skötas i syfte att säkerställa ett centrumnära friluftsområde med skogskaraktär. Ny bebyggelse ska anpassas till rådande områdesidentitet men skogspartiet mellan tänkt bostadsområde och Prostsjön ska kunna gallras för viss siktmöjlighet. Grönområdet bör skyddas i kommande detaljplaner, skötselplaner och andra relevanta planer. Genom att göra åtgärder som kan lyfta rekreationsvärdena i området, görs området mer robust och variationsrikt för att klara slitage av fler besökare och vara inbjudande för olika besöksgrupper.

Intressanta platser och miljöer samt motionsrundor bör skyltas. Skyltutformningen ska vara användarvänlig för barn och turist samt samordnas med övrig skyltutformning i staden.

Ställningstaganden

(1) FÖR DE ALLMÄNNA GRÖNOMRÅDENA SKA SKÖTSELPLAN UPPRÄTTAS FÖR ATT BEVARA DEN SKOGLIGA KARAKTÄREN OCH FÖR ATT SÄKERSTÄLLA ETT CENTRUMNÄRA FRILUFTSOMRÅDE MED SKOGSKARAKTÄR.

(2) LANDSKAPET SKA UTVECKLAS GENOM SKÖTSELÅTGÄRDER SOM TAR HÄNSYN TILL DET GEOLOGISKT FORMADE LANDSKAPET MED DESS BIOLOGISKA SÄRART.

Naturinsats

Område med naturinsats för ökat rekreativt värde samt för att stärka ekosystemtjänster.

Bostad

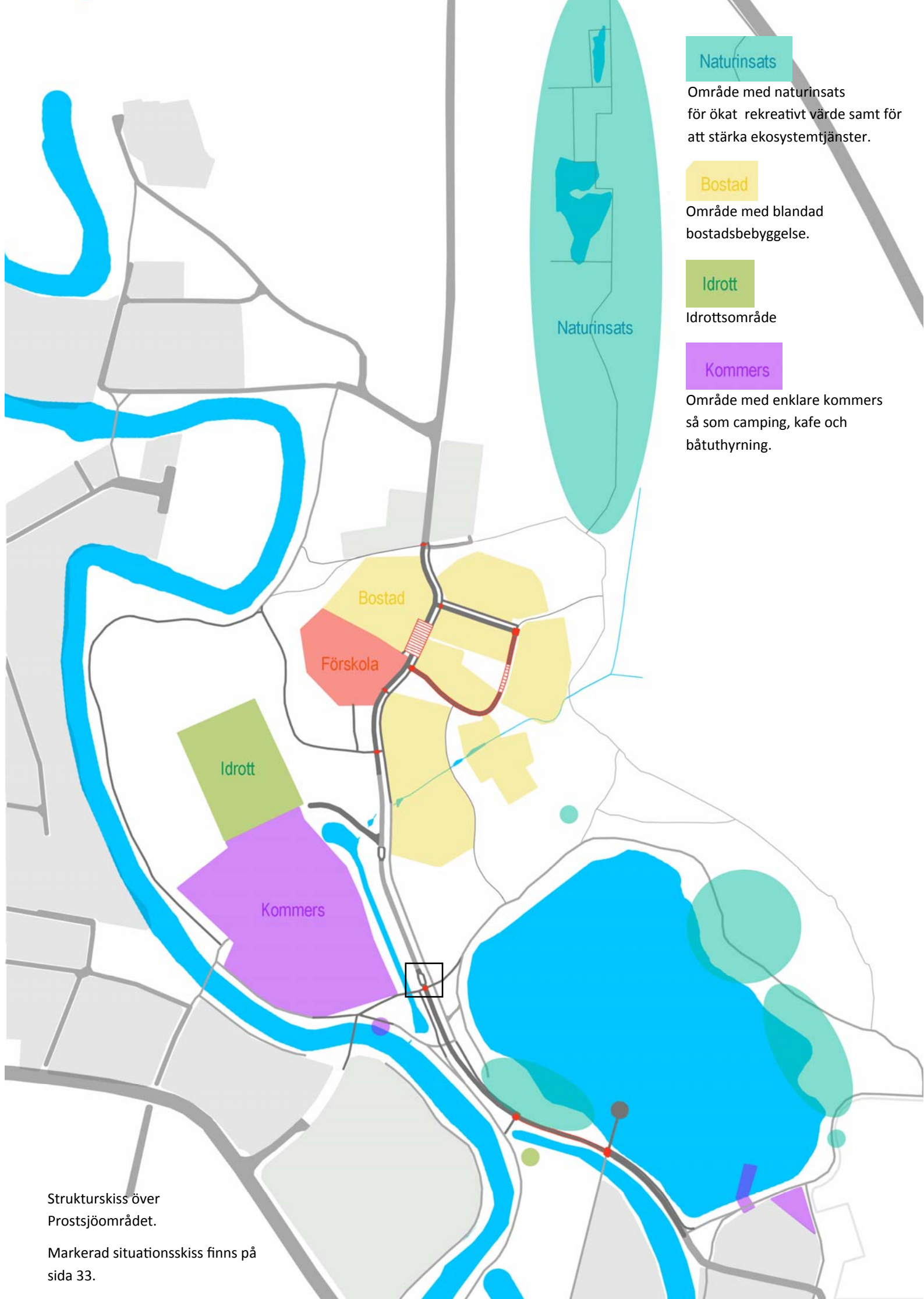
Område med blandad bostadsbebyggelse.

Idrott

Idrottsområde

Kommers

Område med enklare kommers så som camping, kafe och båtuthyrning.

Strukturskiss över
Protsjöområdet.

Markerad situationsskiss finns på
sida 33.

2.2 GRÖNSTRUKTUR I PROSTSJÖOMRÅDET

Den nya stadsdelen präglas av dess egna platsspecifika kvalitéer och mötesplatser den redan inrymmer. Genom att tillgängliggöra den stadsnära skogen, tillvarata och förädla de mötesplatser och kulturella inslag som finns i Prostsjöområdet, bidrar det liksom ny bostadsbebyggelse till en hållbar stadsutveckling.

Landskapet inom Prostsjöområdet utvecklas med hänsyn till det geologiskt formade landskapet, den sammanhållna skogen liksom utifrån de ekosystemtjänster som skog och sötvatten kan erbjuda.

Grönytor på allmän plats bör bearbetas i liten grad. Framförallt görs en utglesning av träd närmast bebyggelsen för att på sikt bilda mer stabila brynzoner. Enstaka mindre kvartersparker mellan bebyggelsegrupper kan till vissa delar få en mer traditionell gräsmattekaraktär för bollspel och liknande aktiviteter. Sådana parker bör i detaljplan avsättas som allmän plats, park. Den naturmark mellan bebyggelsegrupperna som ska sparas bör avsättas som allmän plats, natur.

2.2.1 Ekosystemtjänster i skog och sötvatten

Naturupplevelser är den mest uppenbara ekosystemtjänsten i Prostsjöområdet men grönstrukturen i området utgör plats för många fler tjänster så som flödesutjämning, vattenmagasiner, vattenrening och livsmiljöer för många arter (diken, ävjour, närliggande våtmark och Prostsjön i sig), forskning och utbildning, vilket bör stärkas i och med gångavstånd till centrum samt närhet till skola och barnomsorg.

Med spridningskorridorer och öppen dagvattenhantering knyter den blågröna strukturen samman biologiskt viktiga funktioner i området. Att bevara så mycket som möjligt av den befintliga naturen vid exploatering av Prostsjöområdet gynnar inte bara rekreativvärdena utan även stadens biologiska mångfald. Mark som tas i anspråk för byggnader och gator kompenseras av exploatören respektive kommun med kvalitetshöjande åtgärder på fastigheten eller i närområdet.

Ställningstaganden

(3) VATTENFUNKTIONER OCH ÖVRIG GRÖNSTRUKTUR SKA KNYTA SAMMAN BIOLOGISKT VIKTIGA PLATSER I OMRÅDET MED HJÄLP AV TILL EXEMPEL SPRIDNINGSKORRIDORER ELLER ÖPPEN DAGVATTENHANTERING.

(4) MARK SOM TAS I ANSPRÅK FÖR BYGGNADER OCH GATOR SKA KOMPENSERAS MED ÅTGÄRDER SOM HÖJER DE EKOLOGISKA OCH SOCIALA ASPEKTERNA PÅ TOMT OCH ALLMÄN PLATS.

VÄXTLIGHETEN SOM KOMPENSATION, SKA UPPNÅ VARIATION OCH STÖD FÖR DE EKOSYSTEMTJÄNSTER SOM FINNS I NÄRMILJÖN.

SE GODA EXEMPEL AV KOMPENSATIONSÅTGÄRDER I BILAGA 3.

Dagvatten och översvämningsskydd

De områden i Prostsjöområdet som är mest utsatta för översvämningssrisk är de lågt belägna områdena utefter ån Lagan. En ökad nederbördsmängd och vattenflöde genom området måste kunna hanteras med främst öppen dagvattenhantering. En genande vattenväg uppkommer vid höga flöden i Lagan. Främst i det låglänta området mellan Finnvedsvallen och campingen samt mellan fotbollsplanen och Prostsjövägen. Vattenvägen bör säkerställas i detaljplan för öppen dagvattenhantering. Även översvämningsskydd av infartsvägen till campingen liksom lämplig mark för campingbyggnader bör säkras i detaljplan.

Den sammanhållna skogen i Prostsjöområdet och dess närområde har en god vattenhållande förmåga och fungerar som flödesutjämnare vid stora nederbördsmängder. Träden, sumpskogarna och den stora mossmarken i norr dämpar flödena nedströms.

Odling

Förutsättningar finns för att odla mat inom Prostsjöområdet. Tillkommande kantzoner och skogsbryn mot öppen mark kan vara livsmiljöer för pollinerande insekter. Kantzoner och skogsbryn bör utformas till naturliga habitat för pollinerande insekter. Att planera för ätbar grönsstruktur kan innebära, beroende på platsens förutsättningar, att odlingar anläggs i bostadsområdet, nyttoväxter planteras och växthus eller vinterträdgårdar uppförs i anslutning till byggnader. Att skapa ytor och tillhandahålla möjligheter för produktion på tak, väggar eller balkonger bidrar också till en producerande stadsdel liksom andra nyttiga ekosystemtjänster så som lokalklimat och renare luft.

Upplevelser i det gröna

Prostsjöområdet har lång historia av att vara rekreationsområde för de boende i Värnamo. Närheten till staden, Värnamo camping och skolområde med barn i förskola upp till gymnasium bidrar till att området nyttjas mycket flitigt från tidig morgon till sen kväll. Vid en exploatering i området är det viktigt att inte förstöra de värden som idag finns i området. Det handlar om att med varsam hand förädla och tillföra funktioner som gör att alla de som rör sig i området känner att platsen blir mer attraktiv och användarvänlig för alla samt mer robust för fler användare. De centrala stråken och stigarna som går genom området bör bevaras och utveck-

Ovan, vykortsbild över Prostsjön.

Källa: Historiska Sällskapet Gamla Wernamo

Ställningstagande

(5) ANVÄND IDÉ-KATALOGEN, BILAGA 3, I FRAMTAGANDE ELLER UPPDATERING AV SKÖTSELPLAN SAMT I GENOMFÖRANDET AV ALLMÄNNA PLATSER.

(6) GRÖNOMRÅDET SKA UTVECKLAS FÖR ATT HÖJA REKREATIVA VÄRDEN OCH BIDRA TILL EN MÅNGFALD AV MÖTESPLATSER. SE UTPEKADE PLATSER FÖR SÄRSKILDA INSATSER I GRÖNSTRUKTUREN. (SIDORNA 22-31)

las för att behålla områdets karaktär och särart. Vissa stråk behöver en standardhöjning med bland annat markmaterial på stigar och/eller bänkar för att göra dessa mer tillgängliga och knyta ihop idag befintliga stråk och stigsystem. Liksom anlägga belysning på högutnyttjade stråk så som promenadslingan kring Prostsjön.

Grönområdet ska behandlas som ett sammanhållet naturområde med barrskogskaraktär främst för rekreation men även för andra stödjande ekosystemtjänster. Ambitionen är att de flesta mindre stigar, mötesplatser och lekplatser uppstår naturlig. Detta gör att området kommer upplevas som mer dynamiskt och förändras lite beroende på vilka grupper som rör sig mest i området. På vissa särskilda platser i området är det motiverat med en större insats för att höja områdets kvalitéer och motståndskraft av slitage i och med större nyttjandegrad. Platserna A-E som pekas ut i bild nedan är några av dessa platser som bör förädlas för att området ska kännas mer välkomnande och användarvänligt.

Nedan, utpekade platser för särskilda insatser i grönstrukturen i Prostsjöområdet.

Prostsjöns badplats

Badplatsen på Prostsjöns västra sida är grönområdets självklara samlingsplats för större och mindre grupper. Med närhet till grund- och gymnasieskola samt Värnamo camping, används platsen frekvent. Här ligger Prostsjöns sandstrand med flytbrygga och dusch sommartid. Vintertid är detta utgångspunkten för skridsko och vinteraktiviteter på och intill sjön.

Vid badplatsen behövs grill- och sittplatser för större sällskap iordningställas, liksom enklare omklädningsbås, förråd och toalett. Den befintliga grillplatsen föreslås bytas ut och göras mer tillgänglighetsanpassad. Omklädningsbås placeras lämpligt i närheten av förhöjd passage. Möjlighet att tillgängliggöra toalett för allmänheten i idrottshallen på Tinas ö bör undersökas.

Befintlig lekplats flyttas och platsspecifika lektillbehör kompletterar den utökade sandstranden. Badplatsen får en mer dominerande karaktär då angränsande väg smalnas av och omgestaltas. Den visuella kopplingen med Tinas ö förstärks i och med att siktlinje öppnas upp mellan utegymmet och badplatsen liksom att en brygga anläggs i sjön i förlängningen av Skolgatan—Tinas ö, vilket möjliggör för sittplats för en skolklass eller ett kompisgäng.

Idé

**VATTENAKTIVITET,
ÅRET RUNT.**

Karaktärsdrag

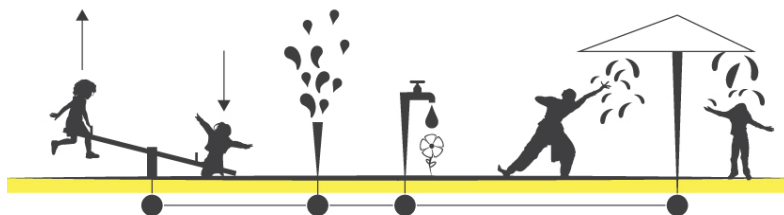
- **VATTEN**
- **AKTIVITETER**
- **SÄKERT FÖR BARN**

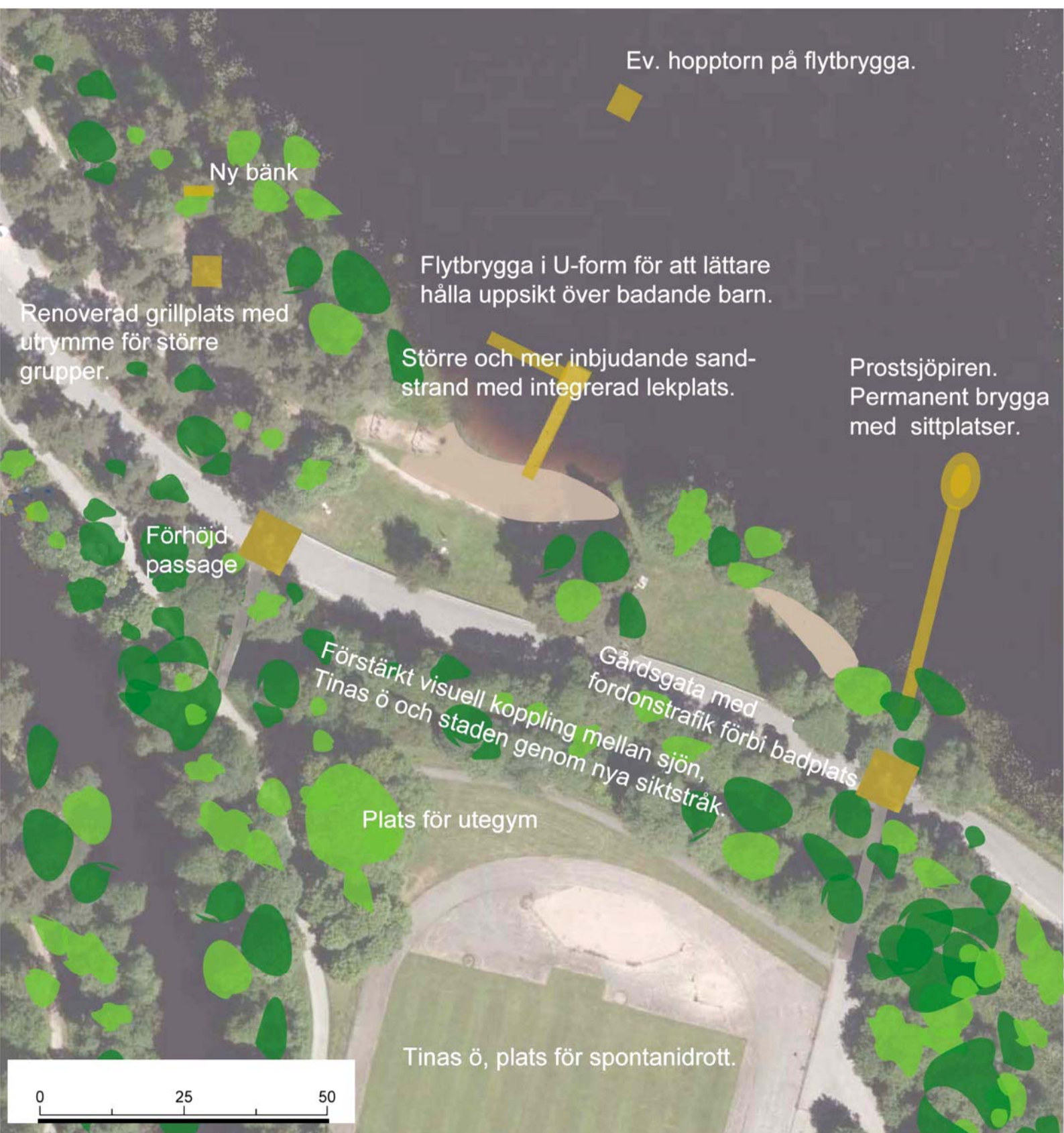
Nedan, interaktiv vattenlek vid badplatsen.

Exempel från Daniel Frieds och Josefin Norén Alméns examensarbete.

Till höger, föreningsliv vid badplatsens grillplats.

Motsatta sida, situationsskiss över Prostsjöns badplats.

Promenadstråk förbi Prostgården

Den södra sidan av sjön med Prostgården och kyrkogården är den del av sjörummet som känns mest kulturpåverkad.

Prostgårdspromenaden med sin närhet till kyrkogården är en plats för rekreation och reflektion.

Prostgården och dess byggnader är den enda bebyggelsen som tar plats i sjöns omedelbara närhet. För att få lite mer rörelse i området skulle Prostgårdsflygeln kunna bli en utmärkt plats för ett sommarcafé. Med en enklare altan intill huset skulle detta kunna bli en fin utsiktsplats som är lättillgänglig för alla.

Kompletterande träd- och buskplanteringar av mer trädgårds/parkkaraktär mellan hus och vatten skulle förstärka kontakten mellan huvudbyggnad och vattnet vilket skulle göra mycket för upplevelsen av platsen. En mindre brygga med ett litet lusthus/sjöbod/badhus intill sjön straxt nedanför Prostgården skulle knyta byggnader och sjö än bättre samman.

Idé

**DU OCH NATUREN
I EN VILSAM
ATMOSFÄR.**

Karaktärsdrag

- **KOMMA
NÄRMARE
LUGNANDE
VATTEN OCH
VÄXTLIGHET**
- **ÅTERHÄMTNING**
- **LEVANDE
KULTURMILJÖ**

Ovan, situationsskiss över Prostgården.

Längst till vänster, flygfoto över Prostgården, 2003.

Till vänster, Hovås Kallbadhus Restaurant, exempel på mindre sjöbod i Prostsjön.

Foto: Charlotte Davidson

Ängsbacken vid Prostsjöns nordöstra strand

Ängsbacken vid sjöns nordöstra sida används idag mycket sporadiskt trots sitt fina kvällssolsläge. Platsen skulle behöva någon form av målpunkt som gärna kunde få synas från andra sidan sjön för att skapa intresse. En mindre grillpaviljong skulle kunna bli detta landmärke samtidigt som de erbjuder skydd från regn.

I grässlätten kunde ett mindre antal spridda trädäcksytor bryta av den idag enformiga slätten och ge platser för att slå sig ner i solen. De kan också fungera som enkla multifunktionella träningsytor för alla de som motionerar i området liksom ett utkastläge för ägare till badande hundar då befintlig hundbadplats flyttas till foten av ängsbacken.

Söder om ängsbacken finns en mycket speciell miljö, nästan exotisk och djungellik till sin karaktär. Den djupa ravinen med sin täta vegetation med stor artrikedom i träd-, busk- och fältskikt, är idag mycket svårtillgänglig. Med enkla medel skulle man kunna göra detta område mycket attraktivt och tillgängligt. En tillgänglighetsanpassad stig med en eller två kortare broar/ spångar skulle inte bara skapa tillgänglighet till denna spännande miljö och hundbadplatsen utan också erbjuda en kompletterande sträckning och genväg för de som går kring Prostsjön.

Ett mindre spångsystem ut i vass- och sälgsnåren med utsiktsplats skulle kunna göra platsen än mer intressant. På sikt skulle man kunna kompletteringsplantera med inhemska växter som hör till denna sumpskogsbiotop för att ytterligare förstärka upplevelsen av en svensk djungel.

Idé

**DU OCH NATUREN
I EN VILSAM
ATMOSFÄR SAMT
AVSKILDA SAMMAN-
KOMSTER I
SMÅLÄNSKA
NATURRUM.**

Karaktärsdrag

- **AVSKILDA SMÅ PLATSER**
- **TILLGÄNGLIGHETS-ANPASSAT**
- **SMÅLÄNSK DJUNGEL**
- **SMÅLÄNSK ÄNGSBACKE.**
- **HUNDBAD**
- **ÅTERHÄMTNING**

Till höger, rogivande plats vid vattenfallet, 2013.

Ovan, situationsskiss över ängsbacken och ravinen.

Till vänster, vy från ängsbacken ut över Prostsjön, 2013.

Tallbacken vid Prostsjöns norra strand

Skogsområde med berg i dagen är ett av de mest använda naturlika lekområdena vi har i närheten av staden. Träd som fått sin bark näst intill blankpolerad av tusentals barnhänder och hundratal meter upptrampade stigar vittnar om att området används mycket flitigt. Området fungerar punktvis mycket bra vilket det flitiga nyttjandet visar men andra delar knappt används. I denna typ av område måste man tänka på hur barn nyttjar och upplever skogen. Skogsskötseln ska ha utgångspunkt ur barnens perspektiv i detta område.

En del av de mest flitigt använda stigarna bör göras mer tillgänglighetsanpassade genom att de beläggs med träflis så att fler får tillgång till denna fina miljö.

På någon plats kan trädrester lämnats kvar som kan fungera som material till kojbygge. Större och mindre röjda gläntor fungerar som samlingsplatser och utrymme för skogshinderbana. Enstaka sitt- och grillplatser i mer avskilda lägen ger plats för fler barngrupper utan att det känns att man stör andra grupper som vistas i området.

Idé

**STADSNÄRA FRILUFTLIV
OCH FANTASIFULL
SKOGSLEK**

Karaktärsdrag

- **MYSTISK OCH
LEKFULL SKOG**
- **ÄNDAMÅLSENLIGA
GRILLPLATSER**

Innan röjnings- och huggningsinsatser genomförs i denna delen av skogen bör man ha en dialog med närliggande skola/förskola, främst så att man inte förstör någon av deras speciella lekmiljöer.

Ovan till vänster, lekvänlig skogskonst av Kim Graham, foto: okänd

Vänster, Bild av Prostsjöskogens tallar med fantasifulla skulpturer.

Till höger, skulptur i Wrocław, Poland av Mirek Struzik, foto: Miroslaw Struzik

Ovan, situationsskiss över Tallbacken.

Till vänster, grillplats och vy över Prostsjön i vinterskrud.

Ljussevekas gamla lertäkt

De gamla ler- och torvtäkterna i Ljusseveka, området norr om Prostsjöområdet, är ett idag helt bortglömt och outnyttjat område. Den unika miljö som innan angränsande fotbollsverksamhet och täktverksamhet tillkom var ett småvatten och våtmarksområde i angränsning till jordbruksmark. Idag kan man se rester av tidigare täktverksamhet, dessvärre är det svårtillgänglig terräng. Naturområdet erbjuder en omväxlande stadsnära miljö med spår efter den gamla lertäkten med avlånga åsar, diken och de små skogsgölar som bildats av tidigare utgrävningar.

Med riktad skötsel, stigar, spångar och broar kan man göra detta tätortsnära naturområde till en riktig pärla för friluftslivet liksom en insats att uppfylla de nationella miljömålen *Myllrande våtmarker*, *Levande sjöar och vattendrag* och *Ett rikt växt- och djurliv*. De förutsättningar som finns ska byggas vidare på för att stärka habitat för bland annat fågel och andra djur- och växtarter som är beroende av vattenmiljöer. Ett framtida stigsystem ska göra så lite åverkan på miljön som möjligt med broar, geometriskt placerade för att förstärka rätlinjigheten i landskapet som täktverksamheten skapat.

Idé

UPPLEVELSE AV INDUSTRIALISERAD NATUR

Karaktärsdrag

- **KULTURPÅVERKAT LANDSKAP**
- **STADSNÄRA FRILUFTSLIV PÅ SPÅNG**
- **FÅGELLIV**

Längst till vänster, spång och stig, rätvinklade mot varandra i Vänge mosse, foto av Ronny Sveum.

Till vänster, några av de ekosystemtjänster sötvatten kan erbjuda. Reviderad bild från Havs och vattenmyndigheten.

Tennishallen

Utsiktstorn

Rätlinjiga spångar, broar och
stigar som följer de gamla
dikena och lertagen

Tillgänglighetsanpassad stig

0 100 200

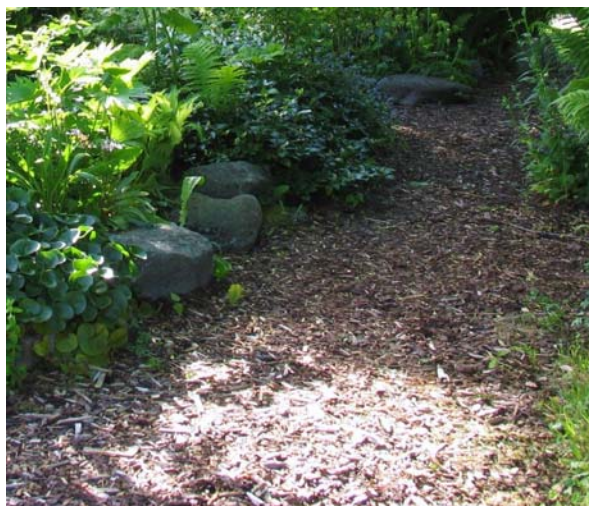
2.3 TRAFIK I OCH TILL PROSTSJÖOMRÅDET

Alla, för området, möjliga trafikslag ska kunna ta sig till och från Prostsjöområdet. Gång, cykel, kollektivtrafik, bil och båt. Gång- och cykeltrafik premieras genom flest och mest gena förbindelser och förtur vid korsning med annat trafikslag. Gaturummen med motorfordon utgör två olika livsrum; integrerat frirum och integrerat transportrum, se bilaga 1.

Idag förekommer det cirka 1 350 fordonstrafikrörelser/dygn förbi tänkt bostadsdel. Med tillkommande bostäder och trafikåtgärder, beräknas det vara cirka 1 850 fordonstrafikrörelser/dygn efter utbyggnad. Med kompletterande trafikåtgärder vid bilinfarterna bedöms de lämpliga utifrån ökat trafikflöde.

Tre olika typer av gång- och cykelvägar i Prostsjöområdet. Separerad gcm-väg längs med Prostsjövägen, belyst fingrusad gång- och cykelväg likt den vid Prostsjön samt barkflisstig, obelyst. Dessa vägtyper kompletteras av upptrampade stigar i skogen och spångar på särskilda platser.

Ställningstaganden

(7) GÅNG- OCH CYKELVÄGAR SKA LEDA IN I PROSTSJÖOMRÅDET FRÅN SAMTLIGA VÄDERSTRECK. BILTRAFIK OCH LEDS IN I OMRÅDET VIA LJUSSEVEKALEDEN (VÄG 151) OCH PROSTSJÖVÄGEN.

(8) DET SKA SÄKERSTÄLLAS EN NY FÖRBINDELSE FÖR BUSS I LINJETRAFIK TILL PROSTSJÖOMRÅDET. FÖRDELAKTIGT ATT SAMORDNA BUSSFÖRBINDELSEN MED NY GÅNG- OCH CYKELBRO.

(9) GRÄNSER, PASSAGER OCH BARRIÄRER SKA FORMAS SÅ GÅNG- OCH CYKELTRAFIKANTER PRIORITERAS OCH FÅR HÖGSTA TÄNKBARA KOMFORT.

2.3.1 Gaturum och torg

Prostsjövägen har en landsvägskaraktär i nord-sydlig riktning. Vägen omformas som ett integrerat transportrum med en mer slingrande, hastighetssänkande utformning med återkommande avsmalningar med eller utan gång- och cykelpassager, se bilder till vänster. Torgliknande utrymme för framtida kollektivtrafikhållplats säkras i närheten till förskola och bostäder.

Undantagsvis formas Prostsjövägen som ett integrerat frirum i höjd med badplatsen, reglerat som lågfartsområde. Främsta anledningen för omformningen är att öka trafiksäkerheten vid badplatsen men också för att utöka tillgänglig yta för badgästerna.

Genom att ge gatusektioner olika bredd och utformning skapas en tydlig hierarki som ökar orienterbarheten och trafiksäkerheten. Gränser i gaturummet bör göras tydliga, vilket underlättar för barn. Stadsrum kan delas in i fyra variationer; det offentliga, halvvoffentliga, halvprivat och privata rummet, se ordförklaring bilaga 1. Kvartersmark som direkt angränsar till allmän platsmark bör definieras med markbeläggning, plantering eller liknande. Kommun och byggaktör bör samordna gestaltningen av gaturummet (allmän plats och kvartersmark) för ett så lättläst och trafiksäkert gaturum som möjligt.

Livsrumstyp och delvis utformning av gaturum och torg regleras i detaljplan. Torg- och gaturumsgestaltning hanteras avslutningsvis i projekteringsskedet och med trafikföreskrift.

Korsande trafikslag

För att prioritera gång och cykel i området krävs tydliga och trafiksäkra korsningar med skyddad och oskyddad trafik. Vid badplatsen och ny förskola vid Prostsjövägen hanteras korsande trafik med lågfartsområde med enhetlig marbelläggning. Platserna upplevs som upphöjda småskaliga torg med taktila gångstråk som är kännbara för synskadad. På övriga platser där oskyddade och skyddade trafikanter korsas ges gående, cyklister och förare till moped klass II förtur genom tydliga övergångsställen och cykelöverfarter, vilket betyder att fordonsföraren har väjningsplikt för oskyddade trafikanter.

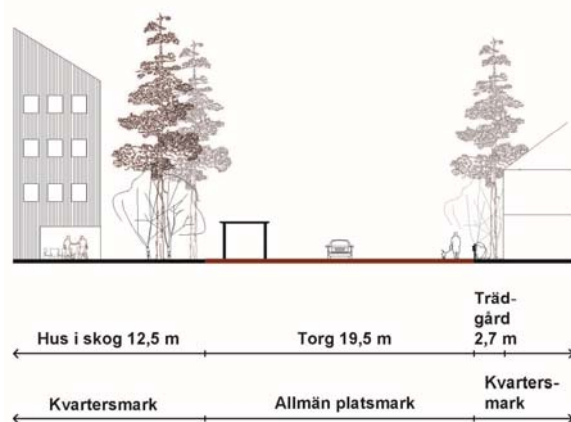
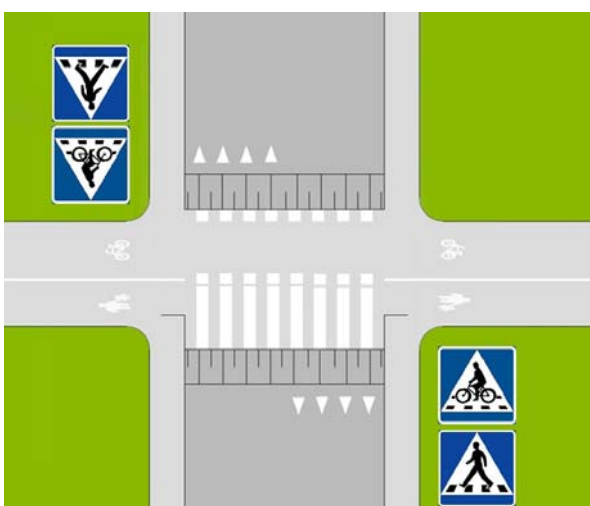

Bild längst upp, situationsskiss över typiskt gatusnitt av Prostsjövägen, se läget i strukturskiss sida 17.

Bild ovan, sektion D-D, se sektionsöversikt sida 14.

Bild nedan, cykelöverfart och övergångsställe. Källa: orebro.se

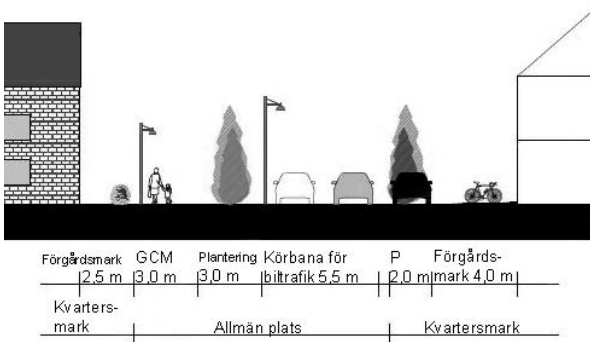

Bild ovan,
sektion C-C av
lokalgata 1, se
sektionsöver-
sikt sida 14.

Ställningstaganden

**(10) GATURUMMEN
SKA UTFORMAS SMALA
MED KÖRYTOR MED SÅ
SMÅ DIMENSIONER
SOM MÖJLIGT UTIFRÅN
PLANERAD TRAFIK-
MÄNGD, FUNKTION OCH
INNEHÅLL FÖR ATT IN-
BJUDA TILL LÅGA HAS-
TIGHETER. SE FÖRESLAGNA
SEKTIONER OCH SITUATIONS-
PLANER PÅ SIDORNA 33-34.**

Bild nedan,
sektion E-E av
lokalgata 2.

**(11) GATURUMMET SKA
UTFORMAS SÅ BESÖ-
KARE FÖRSTÅR VAD
SOM ÄR OFFENTLIG OCH
PRIVAT MARK.
BELÄGGNING OCH BE-
LYSNING PÅ ALLMÄN
PLATS OCH KVARTERS-
MARK SOM UTGÖR GE-
MENSAMT GATURUM
SKA SAMORDNAS.**

Bild nedan till
höger,
situationsskiss
över lokalgata
2.

Lokalgata

För att minimera bilens intrång i bostadsmiljön och riskerna det för med sig, formas lokalgatorna med smala körytor och småskaligt gaturum. Två typer av lokalgata tillskapas i bostadsdelen varav lokalgata typ 2 även tillämpas på campingen.

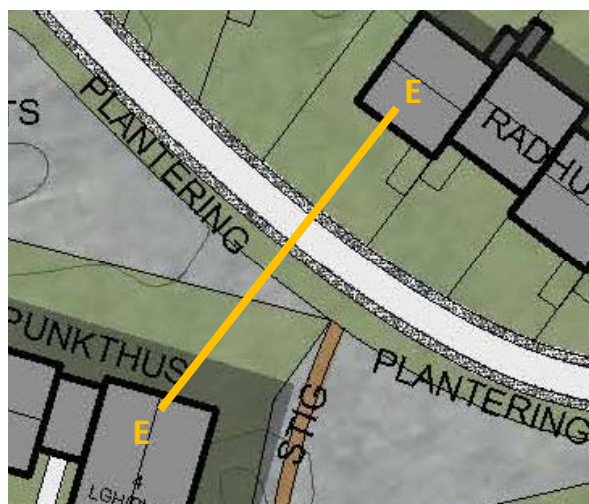
Lokalgata typ 1 är utformad som ett integrerat transportrum där oskyddade trafikanter har ringa anspråk att korsa rummet. Flertalet bostadsentréer riktas mot gatan men med väl tilltagen förgårdsmark. Gång- och cykelväg är separerad från körbana för motorfordonstrafik, se bild till vänster.

Korsande cykelöverfart och övergångsställe förekommer över lokalgatan vid korsning med Prostsjövägen.

Lokalgata typ 2 är utformad som ett integrerat frirum där aktiviteter utöver trafikfunktionen förekommer. Motorfordon har möjlighet till begränsad inkörning på gående och cyklisters villkor, se sektion E-E nedan.

Gatan regleras som ett lågfartsområde och sträcker sig över lokalgata typ 1 för anslutning av gång- och cykelväg.

Viktigt att samordna utformningen mellan allmän plats och kvartermark så gränser mellan kvartermark och allmän plats tydliggörs.

2.3.2 Parkering

Utrymme för parkerade fordon är en viktig del i trafikapparaten oavsett om det är för allmänt ändamål eller enskilt. Miljövänliga färdssätt ska prioriteras, vilket innebär bland annat att yta närmast hållplatsläge för kollektivtrafik och målpunkt så som bostadsentré ska rymma cykelparkering. Parkering bör utformas som markparkering, parkering under skärmtak, som carport eller garage. Anlägga parkering i källare avråds på grund av skyddsområde för vattentäkt.

Allmän parkeringsyta kan samnyttjas av besökare till allmänna platser och kommersiell verksamhet inom Prostsjöområdet, till exempel skulle campingens- och fotbollsverksamhetens behov av parkering kunna samordnas. Anläggningskostnader av samnyttjade parkeringsytor delas vilket hanteras i avtal. Allmän bilparkering bör avgiftsbeläggas och tidsbegränsas.

För att cykel ska vara det mer fördelaktiga alternativet för bilen behöver även turisterna tillgång till cykel på sin semester. Campingen ska erbjuda cykeluthyrning. Kravet bör regleras via avtal.

Parkeringsbehov för boende

Kommunens parkeringsnorm för centrala Värnamo stad gäller för Prostsjöområdet. Det innebär att framräknat antal parkeringar ska tillgodoses i detaljplan. Men vid markanvisning och bygglovsskede är kommunen positiva till att exploatör redovisar och genomför behovssänkande åtgärder.

Bilpool samt väderskyddad, entrénära cykelparkering är exempel på behovssänkande åtgärder för motorfordonsparkering. Se behovssänkande åtgärder gällande parkering i bilaga 3. Genomförande av åtgärderna innebär lägre anläggningskostnader för parkering.

Ställningstaganden

(12) INOM KVARTERS-MARK SKA DET VARA NÄRMARE OCH SMIDIGARE TILL CYKEL-PARKERING ÄN TILL DEN PARKERADE BILEN.

(13) VID PLANERING SKA PARKERINGSBEHOV BEDÖMAS UTIFRÅN GÄLLANDE PARKERINGS-NORM FÖR CENTRALA VÄRNAMO STAD. VID MARKANSVINING BEAKTAS DE INKOMNA FÖRSLAG MED BEHOVSSÄNKANDE ÅTGÄRDER FÖR MOTORFORDONSPARKERING. GENOMFÖRANDE AV BEHOVSSÄNKANDE ÅTGÄRDER BEDÖMS SOM LÄMPLIG MOTPRESTATION FÖR ATT GODKÄNNA AVSTEG FRÅN PARKERINGS-NORM VID BYGGLOVSÄRENDE.

(14) PARKERINGS-KOSTNAD SKA VARA SEPARERAD FRÅN BOENDEKOSTNAD INOM HYRES- OCH BOSTADS-RÄTTER.

2.4 BEBYGGELSE I PROSTSJÖOMRÅDET

Valet av placering av ny bebyggelse har utgått från områdets befintliga förutsättningar så som höjdnivåer, rumsliga växtlighet och vattenvägar. Inom Prostsjöområdet finns ingen homogen bebyggelsegestaltning. Det finns kulturhistoriskt inslag, den solitära Prästgården från 1870-talet, liksom funktionsutformad bebyggelse så som campingbebyggelsen och förrådsbyggnad invid fotbollsplanen. Angränsande i norr finns en villagrupp.

Ny bebyggelse ska bidra till en hållbar stadsdelsutveckling. Byggnadsmässigt kommer ambitionen få uttryck i byggnadskrav för eget kommunalt bestånd och beaktas vid markanvisningstävling. Gestaltningmässigt skulle det kunna ge uttryck i synliga tekniska system och investering i ekosystemtjänster som till exempel gröna tak alternativt solfångartak, bilpool, genomtänkta gröna lösningar på tomten som till exempel odling, växthus på gården samt tak- och vinterträdgårdar.

Energi

En stor del av en fastighets energiförbrukning (cirka 85%) sker under dess brukande. I normalfallet är det uppvärmningen som står för den största delen (cirka 2/3). Med dagens teknik skulle fastigheter kunna bli elleverantör, det vill säga de producerar mer energi än vad de gör av med. Kommunens ambition är att nya byggnader i Prostsjöområdet byggs med hänsyn till kommunens *Miljöprogram för byggnader*. Redovisad ambition utifrån *Miljöprogram för byggnader* kommer viktas fördelaktigt i samband med markanvisningstävling.

Klimatreglering

En väl planerad grönstruktur är viktig ur ett perspektiv med fokus på ekosystemtjänster. Begreppet inrymmer de nyttigheter naturen ger oss gratis. Vegetation fungerar som stadens och tätortens lungor och njurar. Den renar luft och vatten, dämpar bullernivån, skapar gynnsamma mikroklimat,

Ställningstaganden

(15) BEBYGGELSEN INOM PROSTSJÖOMRÅDET SKA FRÄMST UTGÖRA BOSTÄDER I OLIKA UPPLÅTELSEFORMER OCH BYGGNADSTYPER SAMT SERVICE OCH KOMMERS ENLIGT SITUATIONSPLAN PÅ SIDA 39.

(16) MARKEN SKA ENDAST ANVISAS TILL BYGGAKTÖR SOM HAR AMBITION ATT BYGGA UTIFRÅN HÖGSTA NIVÅN ENLIGT KOMMUNENS MILJÖPROGRAM FÖR BYGGNADER.

(17) PÅ KOMMUNÄGD MARK FÅR BYGGNADER ENBART BYGGAS OM DE KLARAR KRITERIERNA FÖR HÖGSTA NIVÅN ENLIGT KOMMUNENS MILJÖPROGRAM FÖR BYGGNADER.

Bild ovan och nedan, exempel på gröna kvalitéer i och vid bebyggelsen som är klimatreglerande.

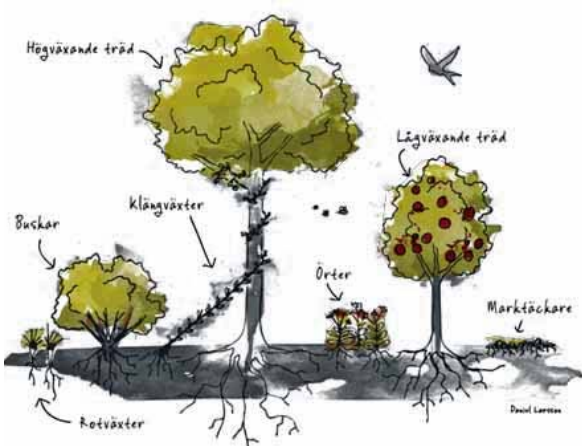

Bild ovan, angränsande villabebyggelse i Ljusseveka, norr om Protsjöområdet.

skyddar från skadligt UV-ljus och svalkar genom skuggande miljöer och bris men kan även hålla värme under vintern. Grönstrukturen fungerar även som skydd mot extrema väderförhållanden, som fångar upp starka vindbyar, kyler värmeböljor och reglerar, fördröjer och leder bort höga vattenflöden vid skyfall. Rotsystem håller även jord på plats och förhindrar erosion och jordskred.

Vår klimatpåverkan kan begränsas av ekosystemtjänster och även hjälpa till att skydda oss från negativa effekter av klimatförändringarna. Om ekosystemet har en bra buffertförmåga kan det återhämta sig efter olika typer av störningar. Att värna de gröna och blå strukturerna i staden blir allt viktigare för motståndskraften i framtida störningar i klimatet. Den nya stadsdelen måste därför byggas med en genomtänkt och högkvalitativ grönstruktur. Gröna stråk, vattendrag och naturliga avrinningsvägar, anlagda parker och grönytefaktor för tak, väggar och mark bidrar med kvaliteter till området. Att bevara eller återskapa naturliga miljöer både för växter och djur bör beaktas i så stor utsträckning som möjligt.

Den biologiska mångfalden kan förorsaka skada på fysisk infrastruktur, som att pollengivande växter orsakar allergi och tät vegetation kan uppfattas som osäkert i mörker. För att förebygga risken med ekosystemets otjänster behövs en passande gestaltning så allt kan samverka utan att ta ut varandra. Exempelvis är det av stor vikt att rätt trädsorter planteras för att undvika att rotsystem tränger in och förstör underliggande rör med mera.

Gestaltning

Gestaltning av bebyggelsen är viktig för karaktären och identiteten av platsen. I och med intentionerna till en hållbar stadsutveckling av Protsjöområdet, förespråkas naturmaterial i fasad och konstruktion, liksom synlig teknik för hållbara lösningar. För att ge området en egen identitet behövs en gemensam nämnare för platsen, en gemensam egenskap, visuellt synlig och identitetsskapande. Krav bör ställas på takutformningen i samband med detaljplan. Vilket också ligger i linje med att ge de bästa förutsättningarna för miljövänlig mikroproduktion av el och/eller värme.

Restprodukter

Avfallshanteringen och materialflödet med en omsättning av råvaror, näringsämnen och energi är en viktig del i samhällets infrastruktur. Att se avfallet som en resurs och hantera det därefter kan bidra till en god bebyggd miljö och begränsa klimatpåverkan. Avfallshanteringen ska kunna ske på ett effektivt och miljömässigt sätt med devisen "Det ska vara lätt att göra rätt", främst med fokus på den som lämnar avfallet. Insamlingssystemen för avfall i Prostsjöområdet ska därför inbjuda till användning på rätt sätt samt göras trygga, tillgängliga, estetiskt tilltalande och funktionella för att få bästa möjliga renhet och kvalitet på avfallet så att det kan återföras i kretsloppet. Avfallshanteringen ska följa avfallstrappan, i första hand ska avfallsmängden och avfallets grad av farlighet minska, därefter ska avfallet återanvändas, material återvinnas, energi återvinnas och i sista hand deponeras.

2.4.1 Bostadsbebyggelse

Ny bebyggelse i Prostsjöområdet omfattar till huvudsak bostäder, ungefär 190 nya hushåll möjliggörs. Bostadsområdet kan ses som en av flera pärlor längsmed Prostsjövägen genom att bevara skogen mot befintliga villor i norr och sjön i söder. Placering och utformning av bebyggelsen utgår från idén av en trädgårdsstad. Värnamoversion av konceptet trädgårdsstad kan kokas ned i beståndsdelarna småskalighet, variation i bebyggelsen, gröna täppor, hus i skog och gemensamma vistelseytor samt tydliga och gröna gaturum som uppmuntrar till låga hastigheter. Med dessa beståndsdelar bedöms bostadsområdet tillskapas goda boendekvalitéer.

Variationen i nytillkomna bostäder syns i olika byggnadstyper så som parhus och punkthus, liksom våningsantalet från en och en halvplans till fyra våningar. Placeringen av byggnadstyperna tar fasta främst i småskaligheten, då de lägre bostadstyperna placeras i mitten av området och mot befintlig villabebyggelse i norr, för att sedan övergå till välplacerade flerbostadshus ut mot skogen vilket bidrar till en känsla av att ha skogen inpå knuten oavsett var bostaden ligger i bostadsområdet.

Ställningstaganden

(18) ALLA HUVUD-BYGGNADER OCH KOMMERSIELLA BYGGNADER SKA HA EN TAKLUTNING SOM MÖJLIGGÖR FÖR EFFEKTIV MILJÖVÄNLIG MIKROPRODUKTION AV EL OCH/ELLER VÄRME.

(19) SKA FINNAS KOM-POSTERINGSMÖJLIGHET FÖR ATT OMHÄNDERTA TRÄDGÅRDSAVFALL, VILKET MED FÖRDEL KAN SKE SAMORDNAT MELLAN FLERA HUSHÅLL.

(20) DET FASTIGHETS-NÄRA INSAMLINGS-SYSTEMET FÖR GLAS, METALL, PLAST, PAPPER/KARTONG, TIDNINGAR OCH MATAVFALL MED MERA SKA VARA LÄTTANVÄNT OCH LÄTTILLGÄNGLIGT SAMT VARA UTFORMAT PÅ ETT SÄTT SOM LEDER TILL ÖKAT INTRESSE ATT SORTERA.

Situationskiss över bostadsbebyggelse i Prostsjöområdet
utifrån framtagna ställningstaganden.

Det ska inte tas för givet att starka band och sociala aktiviteter mellan människor i ett område stimuleras enbart genom hur byggnader och omgivningar utformas. Arkitektur och design kan inte självt utveckla sociala samspel, men skapa förutsättningar för samspel. Därför är det lika viktigt att utforma rum för aktivitet även i utemiljön.

Organiska former, vatten och grönska uppfattas generellt som vackrare än tydligt geometriska former och byggd miljö. Ljussättning av växtlighet ger kontraster och variation upplevs ofta som harmonisk medan monotona miljöer ofta upplevs som negativa. Skönhetsupplevelsen värderas oftast högre än bekvämligheten. En upplevelserik och varierad utemiljö lockar både till social aktivitet och till återhämtning.

Om intresse finns bör boende tillsammans med kommun forma den gemensamma omgivning, detta leder ofta till en mer grön miljö. En aktiv boendemedverkan gällande utemiljön är både demokratiskt och långsiktigt hållbart då det skapar såväl identitet och förankring som ansvarsfull skötsel, detta är som mest effektivt på den lokala skalan som till exempel ett bostadsområde.

Högst upp,
exempel på träfasad.

Ovan, inspirationsbild på
grupphus, redigerad
illustration från
utopia arkitekter.

Till höger, inspiration bild på
radhus och deras privata
täckor.

Längst till höger,
inspirationsbild på tänkbara
punkthus i skog.

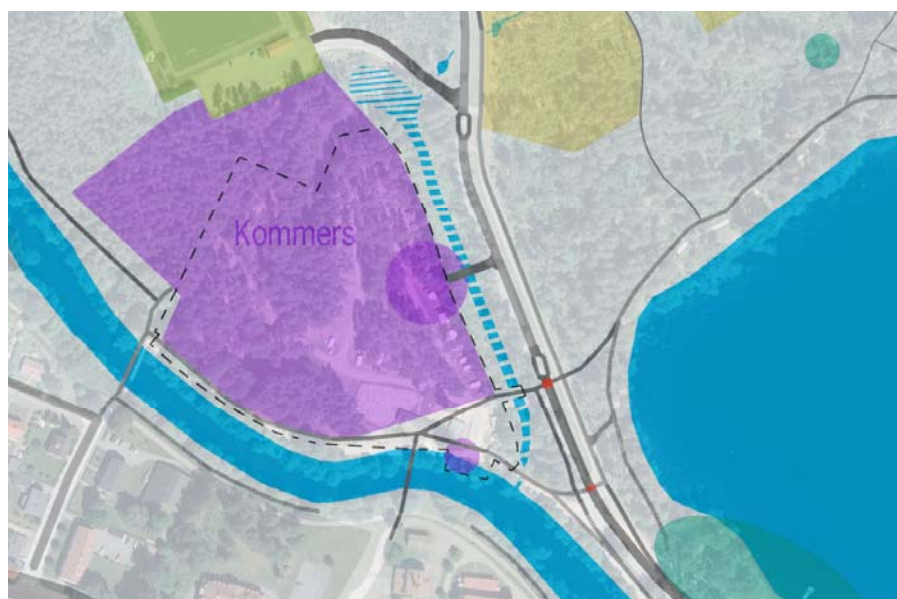

2.4.2 Campingverksamhet

Inom Prostsjöområdet finns en campingverksamhet på kommunal mark. Campingverksamhetens läge i staden innebär fördelar med att både ligga centralt med gångavstånd till centrum och ligga skyddat i skogen med närhet till naturupplevelse. Campingverksamheten har ett ovanligt centralt läge i jämförelse med andra campingar. Läget är optimalt för att besökare lätt kan göra rätt ur ett hållbarhetsperspektiv när de turistar i staden (gångavstånd till centrum, badplats och skogsutflykt). Campingen är en viktig part och intressant att hålla Prostsjöområdet med aktiviteter och i framtiden möjligtvis vara stöd för föreningsliv och närboende genom att erbjuda sina tjänster och lokaler. Campingen kan utgöra en spännande mötesplats för turister och kommuninvånare.

Det centrala läget och välbesökta närområdet medför tuffa begränsningar för en framtida expansion för campingen. Allmänhetens tillträde till gång- och cykelväg längsmed ån Lagan bör säkras. Placering och status av befintlig entré är undermålig. En ny placering av entré- och servicebyggnader skulle möjliggöra för ett bättre internt system för verksamheten. För att möjliggöra för större expansion med högre standard med bland annat utökning av stugor krävs att en detaljplan tas fram för området.

De ställningstaganden som gäller bebyggelse inom Prostsjöområdet gäller även kommersiella verksamhet, camping.

Ställningstaganden

(21) VID STÖRRE EXPANSION AV CAMPINGOMRÅDET SKA EN DETALJPLAN UPPRÄTTAS FÖR ATT BLAND ANNAT SÄKRA DEN SKOGLIGA KARAKTÄREN MED BARRTRÄDSBESTÅND.

(22) CAMPINGEN SKA UNDERORDNAS NY GÅNG- OCH CYKELFÖRBINDELSE ÖVER ÅN LAGAN. ÄNDRAD AVGRÄNSNING OCH TÄNKBAR EXPANSIONSMÖJLIGHET, SE STRUKTURSKISS NEDAN (SIDA 41).

Nedan till vänster, in zoomad strukturskiss över campingen.

Nedan, Värnamo camping 2018. Längs ned, spontanlek med uteschack.

2.4.3 Skolverksamhet

Tillkommande bostadsbebyggelse bedöms rymma cirka 190 bostäder. För tillkommande boende bedöms behov av förskole- respektive grundskoleplatser vara cirka 110 platser vardera. Kommunen ser idag behov för minst två avdelningar i norra delen av staden i och med att standardhöjning av förskolelokaler inte är möjlig i befintligt bestånd. Prostsjöområdet möjliggör plats för skolverksamhet, en förskola med sex avdelningar alternativt en grundskola. I och med tillkommande grundskolebehov behöver grundskoleplatser tillskapas i närområdet. Dessa platser går inte att lösa i befintligt bestånd.

Skoltomten och dess byggnad i Prostsjöområdet har ett symbolvärde, med spännande lekmiljöer och gestaltning visar kommunen var ribban ska ligga för de byggaktörer som väljer att investera i området. Då intentionen är att möjliggöra för en hållbar stadsdel ställs krav på kommunens byggnad utifrån miljöprogram för byggnader, se ställningstaganden på sida 36.

Utemiljön är minst lika viktigt som byggnaden i en förskoleverksamhet. Vald tomt har en naturlig höjdskillnad på cirka fem meter med fördel att skapa spännande lärmiljöer utomhus. Förskoletomten är cirka 8 200 kvadratmeter stor.

Höjdskillnaderna inom tomten möjliggör en förskola i suterräng. Med genomtänkt arkitektur med entréer på olika markplan, upptas mindre mark och mer blir kvar till utevistelse. Utöver lekmiljön inom tomten angränsar allmänt naturområde med möjlighet till fri lek i skog. Förskolan som serviceverksamhet blir en mötesplats för kommuninvånare som är i samma skede i livet.

Beräknat skolbehov utgår från antal föreslagna bostäder som är 4 rum och kök eller större (2 barn/hushåll) samt 3 rum och kök (1 barn/hushåll). Totalt beräknat antal barn delas upp hälften till förskola och hälften till grundskola.

Längst till vänster, utsikt från lekmiljö på förskola i Berlin.

Till vänster, exempel på förskolegestaltning. Forfatterhuset Kindergarten i Köpenhamn av PK3, D.A.I Arkitekter Ingeniörer samt Kjaer & Lassen.

2.4.4 Idrottsverksamhet

Idrott är en självklar funktion i ett rekreationsområde. Den fyller stadsdelen med liv och rörelse samt drar till sig engagerade och aktiva människor. Närhet till motions- och idrottsanläggningar bidrar till en bättre folkhälsa.

Redan ianspråktagen mark för idrott i Prostsjöområdet blir kvar, vilket bidrar till en mångfald av funktioner i området. Detta möjliggör för framtida synergieffekter med campingen, idrottsverksamheten, bostadsområdet och Protskogen.

I Protsjöområdet finns en belyst konstgräsplan nära campingen. I anslutning till planen finns allmän bilparkering och toalett samt en byggnad för planskötsel. Fotbollsplanen är till större delen bokad men även spontant spel förekommer. Fotbollsverksamhet bedrivs på konstgräsplanen av IFK Värnamo som även använder de angränsande fotbollsplanerna i Ljusseveka.

Störande ljud och ljus förekommer från konstgräsplanen. Hänsyn till eventuella störningar bör hanteras i detaljplan.

Direkt söder om badplatsen finns en friidrottsanläggning på Tinas ö. I anslutning till denna finns idag anläggningar för spontanidrott, såsom utegym och bollplaner.

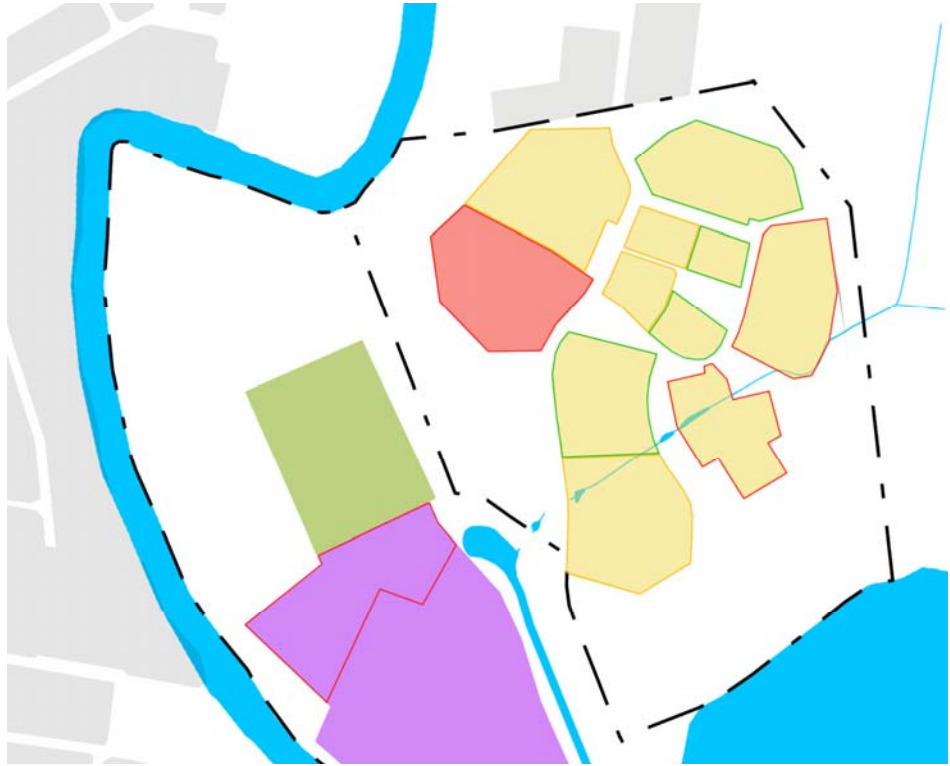
Norr om Protsjöområdet, bortom befintliga villor, finns flertalet träningsplaner för fotbollsverksamhet, liksom en grusplan som används till bilparkering vid fotbollsmatcher på Finnvedsvallen (stadens fotbollsarena).

Till vänster,
fotbollsplanerna i Ljusseveka
och fotbollsarenan
Finnvedsvallen i förgrunden.

Till höger,
konstgräsplanen i Protsjö-
området.

GENOMFÖRANDE

Fastställande av ställningstaganden
Uppföljning

Ställningstaganden
(23) BOSTADSOMRÅDET
BÖR BYGGAS UT
ETAPPVIS UTIFRÅN
MARKNADENS BEHOV.
HÄNSYN TILL PÅGÅENDE
ANVÄNDNING SKA TAS.
HÄNSYNSÅTGÄRDER
KAN VARA INSATSER I
ANGRÄNSANDE SKOGS-
OMRÅDE OCH UTBYGG-
NAD AV GÅNGVÄGAR
SAMT TYDLIG
INFORMATION OM
GENOMFÖRANDET.

Föregående sida,
möjlig detaljplaneuppdelning och
tänkbar etappindelning i genom-
förandet.

3.1 Fastställande av ställningstaganden

De ställningstaganden som ställs i miljö- och gestaltungsprogrammet får anses fastställda i och med antagande av programmet och gäller mot kommunen själv i egenskap som markägare i området.

Ställningstaganden som kommunen i sin tur kan ställa mot en byggaktör eller framtida fastighetsägare är främst sådana som inarbetats i detaljplanen eller återfinns i lagtext. Härutöver bör kommunen tillkännage programmets ställningstaganden genom att uppmana byggaktören och fastighetsägare att frivilligt åta sig dem.

Detaljpaneläggning

Denna plan är ett övergripande styrdokument för hur Prostsjöområdet ska utformas och byggas ut. För vissa delar behövs dokumentet preciseras genom detaljplaner. Den nya bebyggelsen, Prostsjövägen och angränsande grönområde kommer att behöva regleras i detaljplan, liksom större expansion av campingen och eventuell kommersiell verksamhet vid Prostgården.

Det är värdefullt att ta till sig potentiella byggaktörers idéer och synpunkter. Under detaljplaneprocessen sker en parallell dialog med intresserade byggaktörer, i syfte att fånga upp deras synpunkter på detaljplanens utformning.

Allmänna platser ska vara under kommunalt huvudmannaskap, endast undantagsvis kan viss kvartersmark göras tillgänglig för gemensamhetsanläggningar. Det bör då framför allt handla om gemensamma parkeringar och ytor för renhållning/återvinning eller liknande.

Genomförande av detaljplan

Kommunen bygger ut de allmänna gatorna, ledningarna samt natur- och parkområdena. Kommunen bekostar erforderlig fastighetsbildning av den kvartersmark som ska försäljas.

Efter det att infrastrukturen är utbyggd bör området kunna bebyggas i etapper beroende på efterfrågan från marknaden. I det fall området inte byggs färdigt under flera år, bör ändå osåld eller obebyggd kvartersmark skötas så att området i sin helhet inte känns som en byggarbetsplats.

Försäljning

Kvarter eller fastigheter som avser byggnation av flerbostadshus bör bjudas ut till exploatörer/byggaktörer genom markanvisningar till fasta priser och i övrigt klara villkor, till exempel när byggnaderna ska vara färdigställda, vilken typ av bostäder som ska uppföras eller om en parkering ska anläggas.

Den byggaktör som sedan erbjuds att köpa fastigheten ska ha gjort troligt att denne ämnar uppfylla de villkor som ställs.

Köpeavtalen bör kunna innehålla villkor om tilläggsköpeskillingar i det fall byggaktören åsidosätter utförande av något som denne har åtagit sig att göra.

Kriterierna för val av byggaktör ska vara tydliga och syfta till att byggnader uppförs med bland annat hög kvalitet (se Miljöprogram för byggnader) och med kompensationsåtgärder för påverkan av ekosystemtjänster i och med exploateringen.

Genom att bjuda ut fastigheter genom markanvisning kan kommunen, i egenskap av fastighetsägare, tydligt verka för att miljö- och gestaltungsprogrammets intentioner genomförs, utan att för den skull fastna i frågor om påtvingade kommunala särkrav.

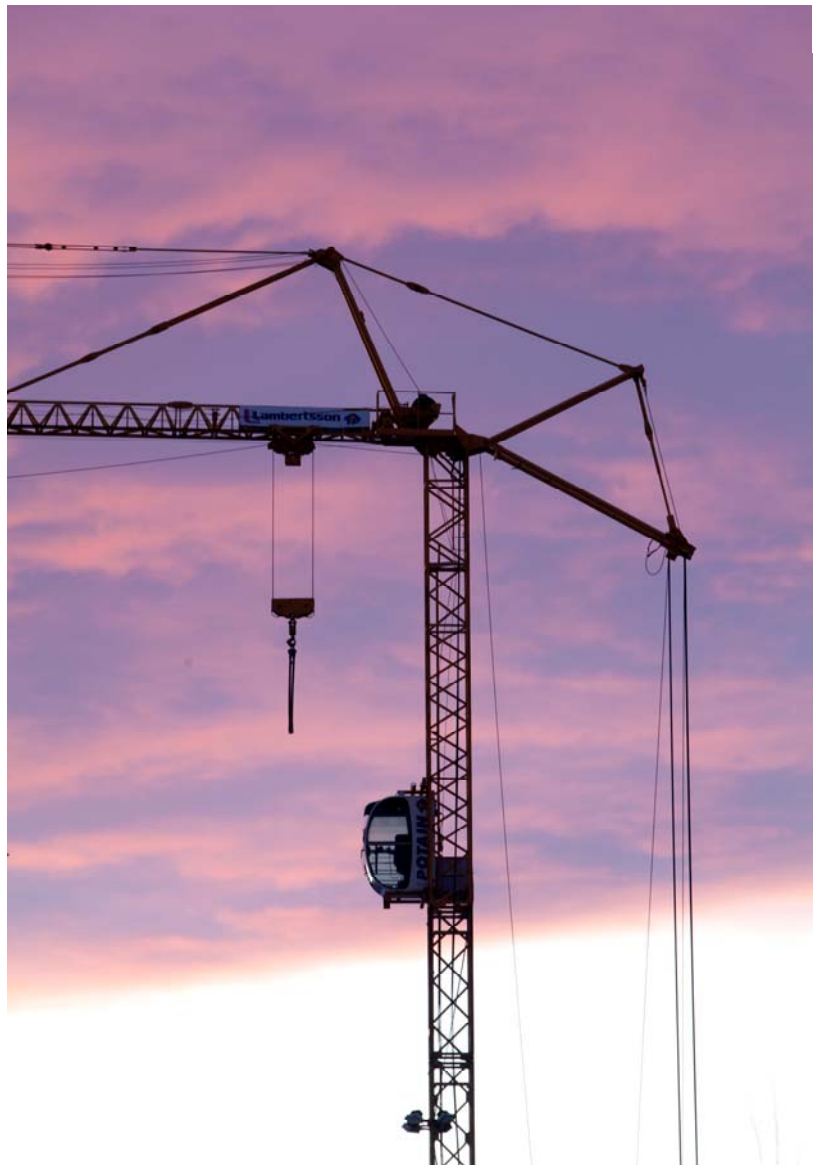
Även kvarter eller grupper av fastigheter som avser småbostadshus i form av grupp- eller radhus bör försälas genom markanvisningar enligt ovan.

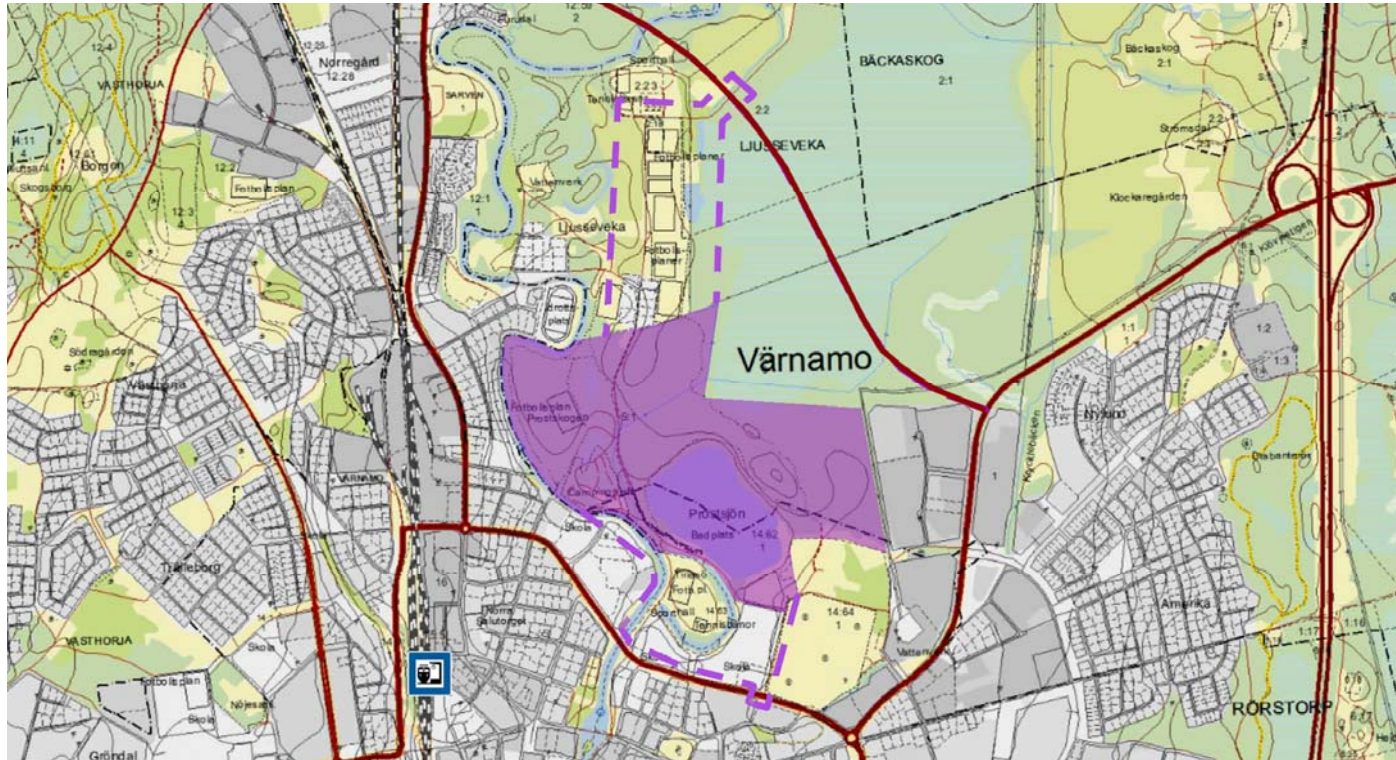
Försäljning av villatomt sker genom kommunens tomtkö. Vid intresseförfrågan ska kommunen informera intresserade om de ställningstaganden kommunen har tagit som påverkar aktuella tomter. Vid intresse av köp av sådan tomt kräver kommunen att intresserad köpare påvisar ambition att nå dessa ställningstaganden.

3.2 Uppföljning

Kommunen bör följa upp hur väl ställningstaganden i program för miljö- och gestaltning i Prostsjöområdet har genomförts i praktiken. Detta för att kunna ta tillvara på erfarenheter inför utbyggnaden av andra områden och eventuellt revidera de särskilda dokument som tagits fram för genomförandeskedet. Uppföljning ska ske utifrån flertalet beskrivna åtgärder i bilaga 2: *Checklista för uppföljning - Åtgärder utifrån ställda ställningstaganden och ansvar.*

Det yttersta ansvaret att uppföljning sker enligt checklistan ligger på kommunledningen. Kommunen ser positivt på privat initiativ att följa upp ställningstaganden på egen mark. Återkommande uppföljning på privat kvartersmark sker på fastighetsnivå och på initiativ av fastighetsägaren.

KONSEKVENSER

Bedömningsgrunder

Nollalternativ

Förslagsalternativ

Slutsats kring förslaget

4.1 Bedömningsgrunder

Grund för bedömning av påverkan på områdets miljövärden och sociala värden, härrör till konsekvenserna från den fysiska exploateringen, såsom ianspråktagande av mark, buller från uppförande drift och trafik, samt utsläpp till luft och vatten samt påverkan på rekreation och friluftsliv. Utöver miljökvalitetsnormer som avspeglar den lägsta godtagbara miljökvaliteten eller det önskade miljötillståndet, finns ingen nationell formell klassning av sociala konsekvenser och miljökonsekvenser. Nedan angivna kriterier och formella skydd utgör grund för följande beskrivning av konsekvenser på två olika scenarion, nollalternativet och förslagsalternativet.

- Geografisk avgränsning
Kartan på sida 48 redovisar förslagsområdet samt utökat område som anses påverkas av förslaget.
- Avgränsning i tid
Avgränsning i tid är satt till tio år framåt, år 2028.
All föreslagen bebyggelse och rekreationsåtgärder utifrån programmet bedöms då vara fullt utbyggda och ianspråktaga under några år.

Formella skydd

I del av området ingår i riksintresseområde för naturvård Lagan nedströms Hörledammen (NF 56). Området utgör ett levande geologiskt exempel, där formerna samt erosions- och avlagringsprocesser i en meandrande å kan studeras. Ån Lagan har naturvärdesklass 2 på en 4-klasskala där klass 1 har högst värde. Längs stränderna ligger flera sumpskogpartier och vassar med örtrik och frodig växtlighet, vilket bland annat bidrar till ett rikt insektsliv.

Del av planområdet, längs med norra delen av Prostsjön finns en utpekad nyckelbiotop med barrskogskaraktär, där det finns rikligt med grova träd, inslag av spärrgreniga grova träd och värdefull lägre fauna. Åtgärd i området kräver samråd med Skogsstyrelsen.

Planområdet tangeras i nordost av hänsynskrävande biotop, sumpskog av typen mosseskog som domineras av tall.

4.2 Nollalternativ

Nollalternativet avser dagens användning av Prostsjöområdet om tio år, 2028, fransett att campingen är nedlagd i och med att investering i befintliga byggnader uteblev. Större delen av Protskogen är fortsatt otillgänglig för funktionsnedsatta. Nedan anges konsekvenser av nollalternativet.

Konsekvenser kring hälsa och säkerhet

- Konflikt kring trafiksäkerheten vid badplats (sommartid) och Ljusseveka fotbollsplaner, på grund av höga hastigheter och ökad mängd trafikrörelser med bil.
- Stor andel reser med bil till träningen.
- Ökad trafik till Finnvedens gymnasium medför trafiksäkerhetsrisk vid korsning Lagastigen/Prostgårdsvägen.

Miljökonsekvenser

- Området påverkas negativt vid ån Lagans återkommande översvämningar.
- Större delen resor till och från området sker med bil.

Sociala konsekvenser

- Ökad användning av Prostsjöområdets rekreationsområde men campingturismen uteblir i Värnamo stad.
- Badplatsen är underdimensionerad för antal besökare sommartid. Begränsas fysiskt av Protsjövägens utformning och mängden trafik.

Nedan, 3d-illustration över föreslagen bostads- och skolbebyggelse.

4.3 Förslagsalternativ

Förslaget omfattar utbyggd och använd ny bebyggelsedel (s. 39) i cirka två år, ombyggd och utökad campingverksamhet (s. 41) och genomförda naturinsatser enligt sidorna 22-31 samt trafikåtgärder enligt sidorna 32-35.

Konsekvenser kring hälsa och säkerhet

- Konflikt kring trafiksäkerheten vid Ljusseveka fotbollsplaner på grund av mängden trafikrörelser med bil.
- Trafiksäkerhetsåtgärder har medför viss omfördelning av biltrafik samt medför till trygg och säker gång- och

cykelväg i höjd med badplats.

- Sammantagen ökning av trafik till Finnvedens gymnasium och tillkommande trafik medför till trafik-säkerhetsrisk vid korsning Lagastigen/Prostgårdsvägen.
- Konflikt mellan större VA-ledning och ny bebyggelse.

Miljökonsekvenser

- Förebyggande åtgärder har minimerat skadeläget efter översvämningar av ån Lagan, i området men även i viss omfattning för stadens delar nedströms.
- Stor del resor sker med bil men kvoten gång- och cykeltrafik från området ligger högre än andra delar av kommunen.

Sociala konsekvenser

- Campingen är en naturlig mötespunkt för besökande och boende.
- Badplats är dimensionerad för besökare sommartid.
- Ökad användning av Prostsjöområdets rekreationsområde. Naturinsatserna har stärkt den centrumnära skogsupplevelsen i en allt mer urban stad. Värnamoborna håller sig friska och lyckliga.

4.4 Slutsats kring förslaget

Oavsett om det tillkommer bostäder och verksamheter i Prostsjöområdet bedöms åtgärder behövas för att bemöta de förändringar som sker i samhället på grund av klimatförändringar och platsbrist i och med bilberoende och ökad befolkning. Nedan anges några åtgärder som kan krävas utifrån ovan nämnda konsekvenser.

- Utrymme för rening av ytvatten och dagvatten kan behövas.
- Beteendepåverkande aktiviteter behövs för att höja medvetandet kring trafikens påverkan på samhället och enskild i vardagen.
- För att möjliggöra enkla byten mellan hållbara resor bör utrymme för cykelparkering ordnas vid närliggande busshållplatser.

REFERENSER

OCH BILAGOR

Bildreferenser

Bild på sida 28 på lekvänlig skogskonst av Kim Graham, foto hämtat från: <http://secretofworld.ru/ezoterika/sushchestva/leshij-i-pravila-povedeniya-v-lesu.html>

Bild högst upp på sida 37 på den inglasade uteplatsen: <https://hemmet.ifokus.se/>,

Bild högst upp på sida 37 på gårdsbyggnaden, ritad av Scott Lewis Landscape Architecture, foto John Sutton.

Mellersta bild på sida 37, David Larsson.

Bilder, kartor och skisser utan källhänvisning i övrigt är framtagna av Värnamo kommun.

Dokumentreferenser

Inriktningsbeslut	Protokoll 2015-05-09 Msn § 154, Värnamo kommun
	Protokoll 2017-06-27 Sbn § 190, Värnamo kommun
Landskapsinventering	Prostsjöområdet - inventering & analys framtagen 2014-08-11, Ida Karlsson och Linus Enochson, Värnamo kommun
Miljöprogram för byggnader	framtagen 2013, antagen av KF 2013-06-19 § 138, Värnamo kommun

Bilaga 1

Ordförklaring

Bilaga 2

Checklista för uppföljning

- Åtgärder utifrån ställda ställningstaganden och ansvar.

Bilaga 3

Förslagslista på kompensationsåtgärder och behovssänkande åtgärder.

